

Vi kvinnor

I DEMOKRATISKT VÄRLDSFÖRBUND

Nr **5**

LÄS i detta nummer:

Kvinnornas fackliga världskonferens

Det lönar sig att vara aktiv i fackföreningen

Bort från avgrundens rand...

Resan till Prätoría

Vi tog den utsträckta handen

Besök i en kalabrisk by

Dagar man aldrig glömmer

Välkomna till Oslo!

Fogelstad — en oförglömlig upplevelse

Som gäst hos tyska kvinnor

Novell, barnsidor, handarbete m. m.

OMSLAGET:

Två på vandring ut i sommaren...

Årg. 8 - 1956 - 50 öre

För kvinnornas rättigheter

Internationellt rådslag i Budapest

Den 14—17 juni äger en facklig världskonferens för kvinnor rum i Budapest — den första i sitt slag. Syftet med konferensen, som sammankallas på initiativ av Fackliga Världsfederationen, är att ge förvärvsarbetande kvinnor från skilda länder tillfälle att komma till tals med varandra, dryfta gemensamma krav och önskemål och vad som kan göras för att påskynda lösandet av deras centrala intressefrågor. En huvudfråga blir självfallet hur man skall gå tillväga för att bringa *likalönsprincipen* närmare sin lösning.

En av medlemmarna i initiativkommittén för svensk representation vid världskonferensen är fru *Sussie Losefsky*, till yrket konfektionsarbeterska och organiserad i avdelning 1 av Svenska Beklädnadsarbetareförbundet. Vi frågar vilken betydelse konferensen enligt hennes mening har och varför hon anser det viktigt att Sveriges förvärvsarbetande kvinnor blir väl representerade där.

— Det är ju den första världskonferens som hålles speciellt för förvärvsarbetande kvinnor, säger hon, och det är väl självklart att vi måste vara med där. Dels för att lära och dels för att ge av egna erfarenheter. Även i ett socialt så framskridet land som vårt har man ibland en känsla av att när det gäller kvinnorna, deras lönekrav och befordringsmöjligheter och deras yrkesutbildning, så råder det nästan medeltida uppfattningar på sina håll. Tänk bara på likalönsfrågan, som utan tvivel blir ett av de centrala problemen på konferensen! Nog behöver vi diskutera med våra systerar från andra länder om hur vi ska få denna orättvisa ur världen. På sina håll är ju frågan redan löst, på andra håll är den på väg att lösas — i exempelvis Frankrike rör sig enligt uppgift skillnaden mellan männens och kvinnornas löner endast om cirka 8—10 procent.

Men jag tror också att vi kan ha

en del att ge av erfarenheter på andra områden som kan komma våra kamrater från en del andra länder till nytta. För även om vi är medvetna om att vi ännu har många brister så har vi dock kommit ett stycke framåt när det gäller sådant som kan underlätta de förvärvsarbetande kvinnornas börda. Inte har vi ännu daghemsplatser så det räcker till, det vet jag mer än väl, men vi har dock en del och våra nya daghem är fina. Den obligatoriska skol-

bespisningen är till väldig hjälp just för de förvärvsarbetande mödrarna, det är en av de saker där vi kan dela med oss av våra erfarenheter. Och moderskapsförsäkringen — även om den har sina brister så är den dock ett väldigt framsteg jämfört med hur det var förut när vi inte fick någon ersättning för förlorad arbetsinkomst, och jämfört med hur den frågan är ordnad — eller rättare sagt inte alls ordnad — i många andra länder. Jag tror att vi kan både få och ge på denna konferens och därför hoppas jag innerligt att det blir många bra svenskor som kommer att delta i den fackliga världskonferensen för kvinnor i Budapest i juni.

SKV-sång

Gånglåt fr. Hålsingland,
text av U.B.

När kvinnorna i Sverige vandrar framåt hand i hand, då blir sången hög och fri och den klingar i vårt hela långa land. För glädjen och för kärleken och barnen sjunga vi och för arbetet och tryggheten och för freden är vår melodi.

di. Så kom nu, alla vänner, och följ med oss in i framtidens land, en gryning skall bryta och vi skall knyta vänskapens band. För glädjen och för kärleken och barnen sjunga vi och för arbetet och tryggheten och för freden är vår melodi.

di.

När kvinnorna i Sverige vandrar framåt hand i hand
då blir sången hög och fri
och den klingar i
vårt hela långa land.

För glädjen och för kärleken och barnen sjunga vi
och för arbetet och tryggheten och för freden är vår melodi.

!/: Så kom nu, alla vänner, och följ med oss in i framtidens land!
En gryning ska bryta
och vi ska knyta
vänskapens band.
För glädjen och för kärleken och barnen sjunga vi
och för arbetet och tryggheten och för freden är vår melodi!/:

DET LÖNAR SIG att vara aktiv i fackföreningen

Vid sprängämnesfabriken Bofors Nobelkrut i Karlskoga fick de kvinnliga arbetarna i årets avtalsuppgörelse en timlöneökning på 25 öre och deras manliga kolleger 15 öre. Arbetsstyrkan vid denna avdelning är organiserad i De Förenade Förbunden medan deras kamrater vid järnbruket och kanonverkstäderna tillhör Metallarbetareförbundet.

I förhandlingsdelegationen fanns också en arbeterska vid Nobelkrut, fru Britta Andersson. Då vi ju är vana vid att i avtalsuppgörelserna den eventuella lönehöjningen ges »procentvägen», d. v. s. så och så stor procent på utgående timlöner, varvid de kvinnliga arbetarna på grund av sina lägre löner i regel får betydligt mindre i reella pengar än männen även om det ordas mycket om att de fått en eller ett par procent mera i tillägg — ja, så har vi passat på att fråga Britta Andersson hur det kunde ske att kvinnorna fick 10 öre mera på ökt än männen.

— Vår lön var förut knappt 70 procent av männens. Efter senaste avtalsuppgörelsen som gav kvinnorna en löneökning på 25 öre och männen 15 öre i timmen utgör kvinnornas lön 75 procent av manlig lön, enligt de uppgifter jag fått från fackföreningen — själv har jag inte hunnit kontrollera dem. Klyftan mellan mans- och kvinnolön har alltså tidigare varit större här än på många andra arbetsplatser i landet. Vår förhandlingsdelegation ålades av

fackföreningsmötet att söka genomdriva en sådan fördelning av det som det nya avtalet gav, att kvinnorna fick en större del än männen.

— Vad föranledde ett sådant beslut i fackföreningen?

— Naturligtvis kvinnornas ökade aktivitet i fackföreningen och dess klubbar. Det finns gott om vakna och medvetna kvinnor på arbetsplatserna, men deras stora arbetsbörda som förvärvsarbetande och husmodrar hindrar dem ofta att i större ut-

BRITTA ANDERSSON

sträckning delta i fackföreningens möten eller i andra sammanslutningar där deras deltagande skulle gagna inte bara kvinnornas utan även männens och barnens intressen.

Kvinnorna på min arbetsplats har som sagt under det senaste året mera flitigt än tidigare tagit del i fackföreningens arbete och resultatet blev att jag valdes in i den förhandlingsdelegation som skulle fördela löneförhöjningen på Nobelkrut inom de ramar som den samordnade lönerörelsen dragit upp. Många män har naturligtvis också stött kvinnornas krav, som de annars så lätt halkar förbi när inga kvinnor syns till på fackföreningens möten. I sammanhanget vill jag understryka att det är kvinnornas egen aktivitet det oftast beror på. Är vi själva ointresserade lär ingen lyfta ett finger för våra krav. Men ett aktivt fackföreningsarbete på lång sikt ger resultat. Kvinnorna måste inse att det är viktigare också för deras familjer att kvinnorna deltar i sina fackföreningsmöten än att man och barn får färsk bullar den söndagen när viktiga frågor behandlas på fackföreningsmötet.

— Är det enbart på grund av bristande tid som kvinnorna ofta lyser med sin frånvaro vid fackföreningsmötena? Eller finns det andra orsaker som man måste röja upp med?

— Ja, bristen på självförtroende bland annat. Inte så få kvinnor säger att det är väl ingen mening med att gå på fackföreningsmötet när man ändå inte säger något. Som om alla män yttrade sig på fackföreningsmötena! Långt därifrån! Och om de yttrar sig så är det inte alltid

KARLSKOGA: Torget med stadshuset i bakgrunden.

Bort från avgrundens rand...

Det har sagts — när FN:s generalsekreterare Dag Hammarskiöld nyss återvände från sin expedition i Mellersta östern — att om hans fredsmedling där lyckas, skulle detta väsentligt stärka FN:s betydelse som fredsstiftande makt.

Vad innebär nu detta? Kan verkligen FN ha — eller få — någon reell betydelse i en värld där heta nationella lidelser och enorma stormakts- »intressen» driver sitt spel? FN rymmer ju själv dessa motstridande makter inom sig.

Det är skäl att ge akt på två s. k. deklARATIONER, den ena avgiven just i samband med Hammarskiölds *avresa* till Mellersta östern, den andra utfärdad omedelbart efter hans *återkomst* därifrån. Den förstnämnda kom från Sovjetunionen. Den innehöll en förklaring att Sovjet genom Förenta Nationerna ville vara med om att säkra freden mellan Israel och arabstaterna — dock samtidigt också stödja dessa sistnämnda länders krav på full självständighet. Och vidare — eller först och främst — upprepar denna deklARATION att Sovjet lägger som grund sin anslutning till de 5 principer, som blev resultatet av konferensen i Bandung våren 1955.

Bandung — vad är nu detta? — En konferens i det fjärran Indone-

sien, uteslutande mellan asiatiska och afrikanska stater — och dock kanske det märkligaste som hänt det märkliga året 1955. Ingen från Europa, Amerika eller Australien fick sätta sin fot där, heller inte Israel. Där kom förvisso skarpa motsättningar fram, men allt tydligare trädde Kinas Chou-En-laj och Indiens Nehru fram som tongivande, och till sist nåddes enighet om 5 principer: *1 inbördes respekt för landområden och 2 för nationell oavhängighet; 3 icke-våld; 4 ömsesidig förpliktelse till icke-inblandning i varandras inre förhållanden; 5 inbördes likställighet, fredlig samexistens och ömsesidig hjälp.* Sovjet anslöt sig kort efter Bandung-konferensen till dessa principer och har nu lagt dem som grund för ovannämnda deklARATION av sistlidna 18 april.

Den andra deklARATIONEN — i samband med Hammarskiölds återkomst till New York och FN-högkvarteret — kom från de tre makter, Storbritannien, USA och Frankrike, vilka år 1950 garanterade vapenvilan mellan Israel och arabstaterna. Här förklaras nu att dessa tre makter tills vidare avbördar sig garantin för freden i Mellersta östern på Förenta Nationerna.

Vad är det som har hänt? Man kunde svara med tre ord: världen

DAG HAMMARSKIÖLD,
FN:s generalsekreterare

har vidgats. Det är inte längre några Västerås stormakter som garanterar freden i Östern, utan den i vardande stadda makt som heter Förenta Nationerna, och skuggan från Bandung — eller skall vi säga: det tilltagande ljuset från Östern — blandar sig alltmera in i avgörandena i Västern.

Ännu en sak kan man inte undgå att märka, något som med skäl kunde kallas »den mänskliga faktorn», FN:s outtröttligt arbetande generalsekreterare Dag Hammarskiöld. Han har själv karakteriserat sitt arbete sålunda: »att oavlåtligt och intensivt studera problemen från båda parternas synpunkter, sökande den största möjliga gemensamma nämnaren.» — Låt oss inte glömma att Hammarskiöld i början av detta år, då ett sammanträde i en av FN:s kommittéer kallade honom till den indiska staden Bangalore, blev borta

så märkvärdigt eller så rätt och riktigt det de kommer med.

Man säger kanske inte något på det första eller andra mötet man bevisar, men tredje gången kanske man kommer med en försynt fråga och innan man vet ordet av är man mitt inne i en diskussion — isen är bruten och nästa gång går det lättare.

— Är det några andra frågor som ni aktiva »Boforskvinnor» kör fram?

— Deltidsarbete är en mycket aktuell fråga, därför att det skulle ge många gifta förvärvsarbetande kvinnor en lättare arbetsbörda än de

i dag har. Man måste ha i minnet att vårt arbete på sprängämnesfabriken är mycket krävande och riskfyllt. En av mina kvinnliga arbetskamrater har i företagsnämnden ställt det kravet, men ännu har vi inga resultat. Samma är förhållandet med en annan fråga som har stort intresse: butikernas öppethållande lite längre någon kväll i veckan. I Kvinneföreningarnas Samarbetskommitté ställde jag förslag i frågan och där beslutades enhälligt att hos Köpmannaförbundet, Konsum och Handelsarbetareförbundets avdelning begära att specialaffärerna håller öppet till kl.

20.00 på måndagskvällarna och att de affärsanställda kompenseras genom fritimmar samma dags förmiddag. Det skulle ge de förvärvsarbetande husmödrarna möjlighet att någon gång få ta tid på sig när det gäller klädinköp och andra större inköp. Som det nu är måste de köpa i första bästa butik.

Håller vi samman och uppträder målmedvetet så får man respekt för oss och då får vi också våra manliga kamraters stöd. På det sättet kan vi uppnå mycket både när det gäller att förbättra våra löneförhållanden och få en bättre service på olika områden.

RESAN TILL PRÄTORIA

Hur Sydafrikas kvin- nofederation blev berömd på en dag

Den 7 augusti 1955 ägde en mödrakongress rum i Transvaal, sammankallad av Sydafrikas kvinnofederation. Kongressen beslutade att genomföra ett massmöte av tusen kvinnor, för att protestera hos ministrarna mot de orättfärdiga lagar som påtvingats det afrikanska folket.

Lagen om bantunegrernas uppfostran, registreringen av befolkningen, lagen om deportation av afrikaner till bestämda områden (Group Areas Act), lagen om kommunismens undertryckande, tilläggsparagraferna till strafflagen och lagen om den offentliga säkerheten berövar folket dess frihet och de afrikanska barnen en uppfostran som kommer de vita barnen till del.

Den 24 oktober, dagen för den planerade manifestationen, väntade ledarna för den framstegsvänliga kvinnorörelsen med klappande hjärtan på resultatet av sitt två månader långa arbete.

i sex veckor. Ty på bortvägen besökte han — för studium och överläggningar — England, Grekland, Turkiet, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Syrien, Irak, Iran och Pakistan, på hemvägen Burma, Siam, Australien och Nya Zeeland. Oförberedd mottog han säkerligen icke sitt nya uppdrag.

Inför FN:s presskonferens har Hammarskiöld uttalat att han för egen del vägrar att tänka den tanken att krig skulle vara oundvikligt. Och han lägger till: Det växer fram en ny insikt att krig aldrig är oundvikligt. I samma ögonblick den insikten träder i dagen — och det anser jag att den gör nu — kommer vi också bort från avgrundens rand...

Ty också deras mödrar kräver en framtid åt sina barn.

Låt oss läsa om vad som tilldrog sig i Transvaals huvudstad, Prätoría. Här återger vi utdrag ur tidsskriften »New Age» för den 3 november 1955:

Redan i de tidiga morgontimmarna samlades kvinnorna på de överenskomna träffpunkterna. De kom med sina spädbarn på armen och hade med sig sin mat i korgar, kofferter och fickor. En del hade täcken med sig, många hade stora solparasoller. I sista minuten fann många av dem vägen avspärrad, men hårdnackat övervann de alla hinder.

Kvinnorna i Nataalspruit förvägrades att resa med bussen, och lastbilschaufförerna, som kvinnorna försökte få åka med, hotades med repressalier om de lät dem följa med. Så gick alltså kvinnorna till fots den 12 kilometer långa vägen till Germistonstationen och köpte där sina biljetter till Prätoría.

I Orlando upplyste man i biljettluckan att inga biljetter fick utlämnas till kvinnor. En del lät män köpa biljetter åt sig, de andra krävde hårdnackat att få köpa biljetter i luckan. Efter två timmar fann tjänstemännen för gott att sälja biljetter till alla personer.

Kvinnorna i Germiston reste på en

gruppbiljett för 307 personer, de från Brakpan tog gruppbiljett för 202 personer. På stationen i Benoni ville man heller inte sälja biljetter till kvinnorna för resa till Prätoría. Kvinnorna i Alexandra hyrde en buss för resan till Prätoría men redan när 8 km av sträckan tillryggalagts hejdades bussen av en polispostering och kvarhölls i två timmar. Sedan måste polisen ge med sig och resan kunde fortsätta. Först då demonstrationen var slut kom de fram till mötesplatsen och såg hur de sista kvinnorna kom ner för trapporna från friluftsteatern, men de hade i alla fall nått fram. De hade kommit!

Talrika kvinnor från Marabastad blev fasthållna av polisen i Prätoría och släpptes fria först sedan demonstrationen var förbi.

Fristaten Oranges parlament sände en delegation på fem kvinnor till denna protestmanifestation. Det kom kvinnor från Klerksdorp och Rustenbourg. En konfektionsfabrik i Johannesburg var stängd hela dagen, därför att alla arbeterskor hade rest till Prätoría.

I manifestationen deltog indiskor i sina underbara sari, kvinnor av blandras från olika stadsdelar och fabriker och en grupp europeiska kvinnor som verksamt hjälpte till

med att organisera kvinnornas transport till mötesplatsen.

Förd vid handen av sitt barnbarn kom en gammal halvblind afrikansk mor. Där kom afrikanska kvinnor från de mest olika religiösa grupper, klädda i strålände blåa eller vita dräkter; pärlsmäckade kvinnor av Dingakastammen höljda i sina festdräkter; unga och nätt klädda arbeterskor, husmödrar och mödrar, hembiträden och tvätterskor...

Aldrig hade Prätoria upplevt något liknande. Trots alla hinder hade kvinnor kommit från alla delar av Sydafrika för att delta i demonstrationen. I timmar rörde sig en ström av kvinnor i riktning mot regeringsbyggnaden. De samlade sig i gathörnen, medan de ledande kvinnorna försökte få företrädare för att framlägga deras protester.

Ministrarna grep till flykten. Då lade kvinnorna sin protestskrivelse på trappan till regeringens hus, för att vara säkra på att ministrarna skulle finna den när de kom tillbaka...

En kvinna som deltog i denna märkliga manifestation beskrev den så här:

»Den 24 oktober är förbi. Och det var inte tusen men tvåtusen kvinnor som trotsat alla hinder och kommit. Framgången var sensationell och det var mycket intressant att se alla dessa kvinnor. Värdiga och beslutssamma — många av dem till fots och bärande sina småbarn på ryggen — hade de måst tillryggelägga 20, 30, 40, ja ända till 60 mil (1 engelsk mil = 1.609 meter. Övers. anm.), men trots detta kom de i stora ska-

ror. 90 procent av dessa kvinnor hade aldrig förr varit i Prätoria. Men de kom därför att de visste vad det gällde. De ville höja sin röst till protest.

Från början hade vi planerat att genomföra ett offentligt möte, för att därifrån sända en delegation på fyra kvinnor till ministrarna. Men dessa vägrade att ta emot oss och i sista minuten förbjöds mötet och protestdemonstrationen av staden Prätorias råd. Så delade vi ut 2.000 exemplar av protestskrivelsen och varje kvinna undertecknade sitt exemplar för att personligen bära det till regeringsbyggnaden.

Provins huvudstaden, där regeringen har sitt säte och där *apartheid* (lagen om rasdiskriminering. Övers. anm.) har sitt högkvarter — ja, det var en historia! Enligt vad vi senare erfor frågade regeringen sig för hos de högsta juridiska instanserna och fick till svar att den inte kunde göra någonting mot vår manifestation!

Hela morgonen strömmade kvinnor till. Vid middagstiden var det omkring 2.000 som församlats i den stora friluftsteatern. Och så gick vi, den storartade Lilian, den tappra Rahima Moosai, som anförde de indiska kvinnorna och som två veckor senare födde en dotter till världen som vägde 9 pund (nära 4,1 kg. Övers. anm.), Sofone, en ung färgad flicka som ännu för ett år sedan fullständigt saknade politiskt medvetande och nu är en ledare. Och vi måste mobilisera allt vårt mod, ingen av oss visste om vi någonsin mera skulle komma tillbaka till våra hem. Angrepp med gummibatonger, kul-

Inga svenska ATOMVAPEN!

säger de socialdemokratiska kvinnorna

Vid sin nyligen hållna kongress tog det socialdemokratiska kvinnoförbundet klart och otvetydigt avstånd från planerna på att tillföra den svenska försvarsmakten atomvapen. Enhälligt antog kongressen ett uttalande vari det bl. a. heter:

»... Ett beslut i sådan riktning skulle innebära att vårt folk skulle acceptera rätten att, för att möta ett anfall, släppa lös krafter i krigets tjänst, vars ofanligt livshotande verkningar icke endast drabbar den nu levande generationen utan sträcker sig ned genom släkten som kommer. De militärstrategiska skäl som skulle kunna anföras för ett sådant beslut, motsäges av andra, som talar i varje fall lika starkt däremot.

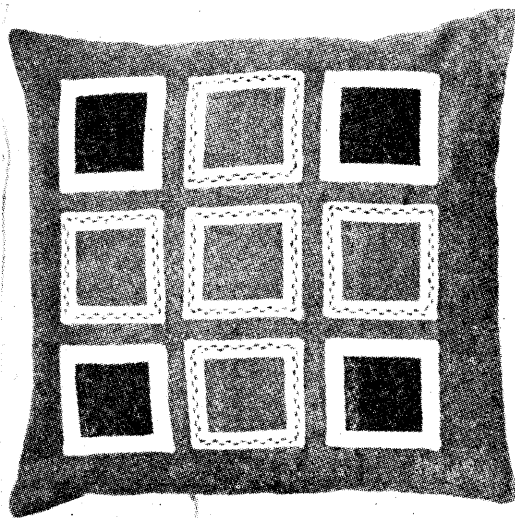
Som grund för bedömandet om Sverige skall anskaffa atomvapen måste man emellertid främst lägga det moraliska problem som är förbundet med användandet av atomvapen. Det är också vår övertygelse att vi icke bidrar till strävandena att undgå ett nytt totalkrig, att fortsätta arbetet på avspänning och varaktig fred, om vårt land skulle riskera att bidra med bränsle till det bål där mänskligheten kan komma att gå under.»

sprutor riktade mot oss — det hade vi redan upplevt. Men i stället för det sken solen, polisen kunde vi inte se någonstans, åtminstone inte i uniform, men det var naturligtvis många från hemliga polisen där; kvinnorna triumferade och vi förde fram våra protester.

Vår aktion vann stor genklang i pressen, också i utlandet. Man tog upp vår manifestation för televisionen, men tyvärr fick denna upptagning inte sändas ut. Tidningsrubrikerna sysselsatte sig med oss och de sydafrikanska kvinnornas federation blev på en enda dag berömd.

Premiärminister Singdom förklarade att det var en 'skandal' att man tillät oss beträda regeringsbyggnaden.

De afrikanska männen är begeistrade. När de två hundra kvinnorna från Brakpan vände hem igen marscherade deras 200 äkta män tillmötes med en blåsorkester i spetsen och omfamnade dem inför all offentlighet! De afrikanska kvinnorna döpte Rahimas dotter till 'Noszwe', vilket betyder 'den Afrika tillhörande'...

Materialet i den här festliga och dekorativa

kudden

är mörkblått grovt linne — dekorationerna är vanliga prydnadsband som dels har sytts fast med smygstygn, dels med litet ojämna vanliga »trädstygn» i mörkare färg. De fyra hörn-»speglarna» har infällningar av svart linne. Det blir vackrast om banden sys fast »slarvigt» d. v. s. att de inte fästes i ytterkanterna utan i stället nästas fast så att ytterkanterna ligger liksom lösa mot tyget.

Den 23 maj 1946 sammanträdde Svenska Kvinnors Vänsterförbund i doktor Ada Nilssons bostad, Triewaldsgränd 2, Stockholm. Vi citerar ur protokollet:

»§ 1. Ordföranden, fröken Kerstin Hesselgren, hälsade de närvarande välkomna och redogjorde för anledningen till sammanträdet.

Samarbetskommittén för SKV hade till grupper och enskilda inom förbundet utsänt ett förslag, dels att Vänsterförbundet skulle återupptaga sin verksamhet, dels att förbundet skulle ansluta sig till Kvinnornas Demokratiska Världsförbund, samt under förutsättning att dessa förslag antoges, att Vänsterförbundet skulle utvidgas till att omfatta även kommunister.

Samarbetskommitténs förslag hade enhälligt tillstyrkts. (Se bilagor.)

§ 3. Till ledamöter i Samarbetskommittén utsågs interimistiskt:

För Radikala gruppen: Doktor Ada Nilsson, rektor Honorine Hermelin, fröken Elisabeth Tamm.

För Folkpartigruppen: Fru Ellen Hagen, fru Eleanor Lillichöök, fru Ina Möller.

För Socialdemokratiska gruppen: Fru Elsa Svartengren, fru Birgitta von Hofsten, byråinspektör Göta Rosén.

För Kommunistiska gruppen: Fru Gerda Linderot, fru Margit Lindström, redaktör Valborg Svensson.

För Fria gruppen: Fru Ebba Odhner, fru Vavi Schlyter-Johnson, fru Signe Henschen.»

Kerstin Hesselgren avsåg sig ordförandeskapet och undertecknad valdes till ordförande.

Det föreslogs att förbundets arbete för fred borde uttryckligen framhållas i stadgarna.

*

Med detta sammanträde, som nu är ett tioårsminne, fullbordade förbundet sin utveckling från Föreningen Frisinnade Kvinnor av år 1914 till en »tvärpolitisk förening» — utmärkt danskt ord — med internationell anknytning.

Sen dess har vi arbetat vidare. Säkert har vi ofta brustit i visdom och kraft men ingen kan säga, att vi svikit fredens, kvinnornas och barnens sak. Bakom oss ligger tio år av ärligt arbete för det program som var vårt redan 1946. Det har varit tunga år under trycket av det kalla krigets propaganda — några har in-

Hösten 1947 höll KDV sitt exekutivmöte i riksdagshuset i Stockholm. Vid ett besök som några av deltagarna gjorde hos fröken Elisabeth Tamm på Fogelstad togs den här bilden. I mittersta raden märkes bredvid fröken Tamm Dolores Ibarruri och längst t.v. Mme Eugénie Cotton. I översta raden syns dr Andrea Andreen, fru Gerda Linderot, dr Ada Nilsson, rektor Honorine Hermelin.

SKV — 10 år i KDV

VI TOG EMOT DEN UTSTRÄCKTA HANDEN

te orkat stanna hos oss och det kan man förstå. Men vi har fått långt flera nya medlemmar över hela landet, käcka, uppslagsrika, unga medlemmar, som vet att nu om någonsin måste kvinnor i hela världen samverka för fred.

Självrannsakan är på sin plats vid slutet av en tioårsperiod. SKV:s ordförande anser att vårt förbund behövs i dagens Sverige lika mycket som vår moderförening för 42 år sedan. I denna stund är vi oundgängliga just på grund av det steg vi tog 1946. Vi var den enda svenska kvinnoorganisation som tog emot den utsträckta handen från de kvinnor som genomlidit det andra världskriget. Den kontakten med kvinnomassor som förut ej haft beröring med kvinnoföreningar har vi aldrig släppt. Genom oss har svenska kvinnor haft möjlighet till kontakt med sina systrar jorden runt. Och många har begagnat möjligheten. Jag nämner

bara Kvinnornas Världskongress i Köpenhamn 1953 och Mödrarnas Världskongress i Lausanne 1955 — tusentals av våra läsare känner tack vare SKV en samhörighet med världens kvinnor i kamp för sina rättigheter och i kamp för freden som de annars aldrig fått uppleva. Och sådana upplevelser sätter spår.

Det är inte min mening att underskatta betydelsen av vårt arbete för barnen och mödrarna och för ökat kvinnoinflytande i det offentliga livet. Arbetet för dessa våra programpunkter är oskiljaktigt förenat med fredsarbetet. Många kvinnors intresse vaknar när de får arbeta för närliggande behov. Erfarenheten har också visat att just kvinnorna i SKV ofta varit banbrytare när det gällt barnens och kvinnornas krav på samhället. Detta gäller i högsta grad om sådana medlemmar av SKV som Kerstin Hesselgren och Ada Nilsson.

Nu finns det i vårt land en bred

BESÖK I EN KALABRISK BY

Av

Signe Fredholm

Allra längst i söder, där Italien sträcker ut sin tå i blått Medelhav, ligger Kalabrien, genomkorsat av Apenninernas sträckningar. Längs kusterna löper en mer eller mindre bred landremsa och inne bland bergen finner man ofta dalgångar med rik växtlighet. Men de ståtliga lövskogar som en gång täckte dessa berg är borta, skogsskövlingen började redan för ett par tusen år sedan, under det romerska kejsardömet, dagar, och från samma tid dateras jordens uppdelning i storgods. Här delar Kalabrien öde med hela Syditalien, vars exakta gräns norrut är något svävande men brukar dras i närheten av Neapel. I de fattiga och överbefolkade södra provinserna lever 28 % av befolkningen — c:a 5 milj. individer eller 1.600.000 familjer — i djup fattigdom medan motsvarande tal norrut sättes till 1,5 %.¹ Först efter det sista kriget har ledningen nödgats se läget i ögonen och lagt upp en omfattande plan för att bereda befolkningen människovärdiga villkor.

Jag sitter på tåget från Neapel och tänker på den bok som särskilt väckte mitt intresse för denna del av Italien: Kristus stannade i Eboli av Carlo Lewi. Författaren är en ung konstnär och läkare, som ären före kriget för anti-

¹ Enligt en undersökning som gjordes för några år sedan.

fascistisk verksamhet förvisades till en liten by i de kalabriska bergen. Där nödgades han stanna i flera år. I egenskap av läkare och väl också på grund av sitt eget väsen kom han i nära kontakt med traktens befolkning som i övervägande grad utgjordes av lantarbetare och herdar. Bland det mest beklämmande i boken är den mur av likgiltighet och förakt som byns s. k. ståndspersoner reser mellan sitt lilla fåtal och de utarmade, hårt arbetande byborna som, okunnighet och vidskepelse till trots, genom sin resning och sin hjälpsamhet inbördes är dem vida

överlägsna. I själva bokens titel ligger något av tragik. Den går nämligen tillbaka på en inställning som många gånger mötte Lewi därnere: Vi är de utstötta som aldrig tagits upp i den mänskliga gemenskapen. Kristus kom aldrig längre än till Eboli.²

Carlo Lewis bok som blev en världssuccès och översattes till en rad olika språk har kanske mer än något annat bidragit till att väcka

² Liten stad sydväst om Salerno — norr om Kalabriens gräns.

I DONISI. Hustru och barn till byns barberare framför familjens hus.

och ganska inflytelserik kvinnoopinion som bär upp de önskemål för barnens kroppsliga och andliga hälsa och för mödrarnas rätt vilka hör till SKV:s programpunkter. Mer och mer hör man också numera röster utanför våra led som talar för lika lön överallt där den ej är genomförd. Till och med betydelsen av ökad kvinnorepresentation börjar vinna erkännande. Vi noterar också med glädje de uttalanden för atomvapenförbud och för nedrustning som gjorts från kvinnohåll förra året och i år — det finns, tror vi, i denna

stund bland kvinnor i Sverige en klarare insikt om krigets orimlighet och fredens nödvändighet än någonsin tidigare.

Därför är SKV:s betydelse nu större än någonsin. Genom oss har denna värdefulla svenska kvinnoopinion en möjlighet till internationell anknytning inte bara mot väster utan också mot öster. Och det är viktigt, ty det gäller att få ett samlat uttryck för kvinnornas fredsvilja internationellt. Alla tycks vara ense om att kvinnor är mer medvetna om krigets dödliga faror än män. Alla

vet vi att kvinnor ej kan göra sin starkare fredsvilja gällande i ländernas regeringar och parlament eller i FN. Just nu har vi ingen annan utväg än att ropa utifrån. Vi kan bli hörda endast om vi vädjar alla tillsammans. En sådan enighet är beviset på att vi menar allvar med vår fredsvilja. En universell kvinnovädjan för nedrustning, mot massförstörelsevapen, för vänskap mellan folken trots alla olikheter — en sådan appell blir en mäktig fredsfaktor.

Andrea Andreen

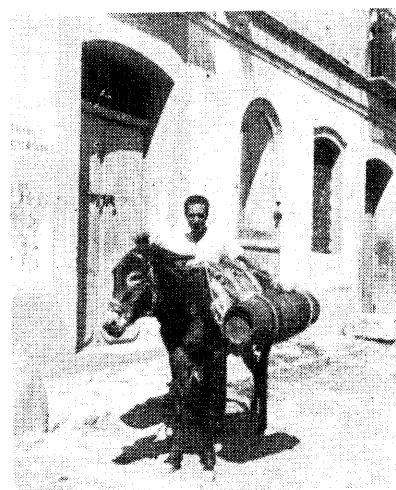
intresse för de försummade södra provinserna såväl inom som utom Italien.

Tåget rusar fram längs kusten. Syditalien räknas till de stora jordbruksdistrikten men vetefälten ligger mestadels på östra sidan. Den västra är höglänt och bergig och med vemod lägger man märke till de många renspolade bergssidorna på låg höjd. Skogsskövling — betesmark — sist kraftiga vårfloöden, som sköljt med sig den lösa uttorkade jorden är en utvecklingsgång som ofta möter i Medelhavsländerna och som här förvandlat ett fruktbart land till ödemark. För c:a 2.500 år sedan låg längs kusterna en rad blomstrande handelsstäder, grekiska kolonier, som förskaffade Syditalien namnet Storgrekland. Men denna blomstring blev kort. En romersk författare († 19 e. Kr.) berättar att ensamt Kalabrien haft tretton rika städer, men att »nu» endast två av dem finns kvar. När romarna fram emot år 200 f. Kr. underlade sig Syditalien tycks det grekiska väldet redan varit på retur.

Min resa gällde byn Donisi på sydostkusten, alldeles under »tån», där Internationella civiltjänsten sedan ett par somrar arbetar på ett skolbygge. Rörelsen föddes efter första världskriget på initiativ av en schweizisk ingenjör och avsikten var att bland alla länders ungdom skapa en fredens armé, färdig att ingripa när dess hjälp behövdes vid olyckor, naturkatastrofer, ytterlig fattigdom och liknande tillfällen, en uppbyggandets armé i stället för förstörelsens. Dess närmaste motsva-

righet härhemma är Internationella arbetslag (IAL) och det var ett par IAL-medlemmar som uppmanade mig att göra en avstickare hit ner, när ändå min väg skulle föra mig åt detta håll. Jag hade alltså den stora och sällsynta fördelen att komma helt bort från turiststråket och samtidigt få uppleva byn inte som främling utan som en gäst till den grupp ungdomar, som byns invånare lärt att betrakta som vänner.

Donisi är en by med 2.500 invånare på den föga kuperade landremsan under bergens utlöpare i söder. Husen ligger alltså inte sammanträngda på en höjd som bruket är i Italien utan ensamma och i små klungor inne i olivplanteringarna. Där finns nätta enfamiljshus av sten

Överst: Så här sköter de syditalienska kvinnorna sin tvätt. — Ovan: Franco med sin åsna.

I det stora karet t. v. står mannen som med sina bara fötter pressar druvorna till vin.

— jag var inne i ett där ägaren varit 8 år i Amerika. Han hade fortfarande sina söner därute och uppvisade fina möblemang både i sängkammare och vardagsrum, men den gamla hustypen som ännu tycks vara förhärskande är byggd av jord och stenar. Mig påminde den mest om en bikupa, en slags gyttning av sammanbyggda hus, med ingångar från alla håll. Några träd växte utanför eller kanske bara några kaktusbuskar — opuntia, en släkting till vår krukväxt, där det ena platta köttiga bladet växer ut ur det andra. Här är de mer än manshöga och väldiga i omfång. De skänker så mycken skugga att kvinnorna kan sitta utanför dörren med

(Forts. å sid. 13)

SERJOSJA

Ur en novellsamling
om en liten pojkes liv

av

Vera Panowa

Strax därpå kom en lastbil av märket »GAS» och virvlade upp damm och stannade framför Serjosjas dörr. Chauffören steg ur och samtidigt öppnade tant Pasja trädgårdsgrinden. Chauffören sa:

— Här, varsågod, från Dimitri Kornejevitj.

I vagnen stod en koffert och ombundna bokpackar. Och ännu något tjockt, grått och sammanrullat som sedan visade sig vara en militärkappa. Tant Pasja och chauffören bar in sakerna i huset. Mamma visade sig ett ögonblick i fönstret men försvann genast igen. Chauffören sa:

— Ursäkta, det är hela hemgiften.

Han avlämnade ett brev och for sin väg. Serjosja sprang in i huset och ropade:

— Mamma, mamma! Korosteljov har skickat oss sin kapp!

Dimitri Kornejevitj Korosteljov gästade dem ofta. Han brukade ge Serjosja leksaker och en gång i vinternas hade de åkt kälke tillsammans. Kappan saknade axelklaffar, han hade den kvar från kriget. Serjosja tyckte det var svårt att säga »Dimitri Kornejevitj», så han kallade honom helt enkelt Korosteljov.

Kappan hängde redan bland deras kläder och mamma läste brevet. Hon dröjde en smula med svaret men när hon läst till slut sa hon:

— Jag vet, Serjosja. Korosteljov ska bo hos oss nu. Han blir din pappa.

På kvällen kom Korosteljov. Han böjde sig ner mot Serjosja och kyssade honom några gånger. Serjosja tänkte: »Det är väl för att han är min pappa nu som han kysser mig så länge.»

— Ska du alltid stanna här? frågade Serjosja.

— Ja, sa Korosteljov, alltid.

— Ska du ge mej stryk också?

Korosteljov blev förvånad:

— Varför skulle jag ge dej stryk?

— Om jag inte vill lyda, förklara de Serjosja.

— Nej, sa Korosteljov, det tycker jag är dumt: att lägga någon över knät och bara daska på.

— Visst är det dumt, instämde Serjosja. Och barnen gråter då.

— Vi ska nog komma överens och tala till varandra som man till man utan stryk...

ÄR KOROSTELJOV ANNORLUNDA ÄN DE ANDRA?

Vad de vuxna gör stor affär av allting! En gång när Serjosja satt vid bordet spillde han ut sitt te och då sa tant Pasja:

— En sån slarvig bängel! För din skull måste man tvätta dukar ideligen ideligen! Du är ju inget småbarn längre!

Varje ord föreföll Serjosja överflödigt. För det första har han hört dem hundratals gånger. För övrigt vet han själv att han varit klumpig; så snart han spillt ut på duken gör det honom ont. Han skäms och har bara en enda önskan: att tant Pasja ska ta av duken fort innan de andra märker det. Men hon bara grälar och grälar.

Eller: mamma vaktar pinsamt nog på att han säger »var så snäll», men det betyder ju inget.

— Du ber mej ju om något, säger mamma, till exempel om en blyertspenna, och för att jag ska veta att du ber mej tillfogar du: »snälla mamma».

— Förstår du inte det ändå, säger Serjosja, att jag ber om en blyertspenna?

— Jo visst, men utan »snälla mamma» är det ohövlighet och ouppfostrat. Hur tycker du det låter: »Ge mej en blyertspenna!» Men om du säger »Ge mej en blyertspenna, snälla mamma» så är det artig och jag ger dej den gärna.

— Och om jag inte säger det, ger du mej den ogärna då?

— Då får du den överhuvud taget inte! säger mamma.

Nå gott, så säger han »snälla mamma», ty med alla sina tokigheter är de vuxna mäktiga och bestämmer över barnen; om de vill ger de Serjosja blyertspennan eller ger de honom den inte, allt efter som det faller dem in.

Men sån är inte Korosteljov. Han bekymrar sig inte om bagateller och ger inte akt på om Serjosja sagt »snälla» eller inte. Och när Serjosja är sysselsatt i sitt hörn med något och inte får störas så fördärvar aldrig Korosteljov leken för honom med dumt prat som till exempel: »Kom hit, min pojke, så får du en kyss.»

En fin karl, Korosteljov, något alldeles särskilt, när man tänker på att han tidigare bodde någon annanstans samman med farmor Nastja och sin mormor och bara sällan kom på besök.

— Serjosja, sa mamma, vet du vad? Jag önskar att vi hade en pappa.

Serjosja såg på henne. Det hade han aldrig tänkt på. En del har en pappa, andra inte. Han har heller ingen, hans pappa stupade i kriget.

Han stod mellan moderns knän och såg frågande upp i hennes ansikte som började rodna alltmer: först kinderna, sedan kröp en svag rodnad upp mot pannan och öronen... Modern tryckte sin pojke hårdare till sig och lutade sin heta kind mot hans hår. Nu kunde han bara se hennes arm i den blå-vit-prickiga ärmen. Hon viskade: — Det är i alla fall trist utan pappa, inte sant?

— Ja-a, viskade han tillbaka, varför visste han inte själv.

Nej, han var alls inte övertygad om saken. Han hade sagt »ja» därför att hon ville det. Hastigt gjorde han ett överslag: vilket är bättre, med pappa eller utan pappa? När Timosjin tar dem med på sin lastbil så kryper de alla upp på flaket, men Sjurik sitter alltid inne i förarhytten och alla avundas honom och ändå har ingen något emot det, eftersom Timosjin är Sjuriks pappa. Men när Sjurik inte lyder får han sig en sittopp av Timosjin och springer sedan omkring så förgräten och arg att Serjosja tycker hans hjärta vill brista och släpar ut alla sina leksaker på gården för att trösta Sjurik... Men, med en pappa tycks det i alla fall vara bättre; härförleden spotade Vassja på Lida och då skrek Lida: »Jag har i alla fall en pappa, men det har inte du, bäää!»

Han tar med sig Serjosja till floden och lär honom simma. Mamma är rädd att Serjosja kan drunkna men Korosteljov bara skrattar. Han har tagit bort de där höga spjälorna från Serjosjas säng. Mamma var rädd att Serjosja kunde ramla ur sängen och göra sig illa, men Korosteljov sa:

— Och om vi plötsligt måste ut och resa? Och han får en sovplats högst upp i kupén? Det är bättre han vänjer sig, som en vuxen.

SJOLMOGORY

Sjoldemogory. Allt oftare hör Serjosja detta ord i samtalen mellan modern och Korosteljov.

— Har du skrivit till Sjoldemogory?

— Kanske blir jag inte så upptagen i Sjoldemogory, då tar jag examen i politisk ekonomi.

— Jag har fått svar från Sjoldemogory. Man överläter en mellanskola på mej.

— De har telefonerat från personalavdelningen. Det är alltså avgjort med Sjoldemogory.

— Vad tjänar det till att släpa med sej den där till Sjoldemogory? Den är ju alldeles sönderäten av mask (det var byrån de menade).

Sjoldemogory hit, Sjoldemogory dit.

Sjoldemogory. Någotting högt. Klippor och berg som på bilder. Människorna hastar från berg till berg, skolan står på en klippa. Barnen åker kälke nerför bergen.

Allt detta målar Serjosja med rödpenna på ett papper och sjunger på en melodi som just faller honom in: Sjoldemogory, Sjoldemogory.

Antagligen ska vi resa dit eftersom de redan talat om byrån.

— Ska vi resa till Sjoldemogory? frågar han Korosteljov och mamma. Egentligen borde de ha sagt det själva till honom, men de har väl glömt det.

— Vad är det som gör detsamma?, frågade Korosteljov och lutade sig ner mot honom.

De ser på varandra och tittar sedan bort medan Serjosja söker deras ögon.

— Vi ska fara? Inte sant? tillägger han, bekymrad för att de inte svarar honom.

Då säger mamma försiktigt: — Pappa blir förflyttad dit.

— Och vi reser med, väl?

En entydig fråga som kräver ett entydigt svar, men som alltid pratar mamma en massa som är bisaker:

— Vi kan ju inte låta honom resa ensam. Han skulle få det mycket trist ensam; när han kommer hem finns ingen där... det är inte städ... ingen sätter fram mat åt honom... ingen talar med honom... den stackarn kommer att ha det mycket tråkigt.

Först sedan kom det riktiga svaret: — Jag reser med.

— Och jag?

Varför tittar Korosteljov upp i taket? Varför tiger mamma igen och smeker Serjosja?

— Och jag?! upprepar Serjosja full av onda aningar och stampar med foten.

— För det första, låt bli att stampa med fötterna, säger mamma och slutar att smeka honom. Vad är det för fasoner? Sânt vill jag inte se! Och för det andra: hur skulle du kunna fara med nu? Du har ju ännu inte hämtat dej riktigt efter sjukdomen. Vid minsta anledning får du feber. Vi vet inte själva ännu hur vi får det där. Och klimatet där är inte lämpligt för dej. Du kommer ideligen att vara sjuk och aldrig hämta krafter riktigt. Vem ska se efter dej där? Doktorn har sagt att vi för närvarande inte får ta dej med dit.

Långt innan hon var färdig rullade tårarna ner för Serjosjas kinder. De tar honom inte med! De reser ensamma! Utan honom! Han snyftade och hörde knappast vad modern sa.

En ny tanke, ett nytt bekymmer: »Lonja tar de säkert med sej.» Han ville ha besked och frågade med av gråten svullna läppar:

— Och Lonja?

— Han är ju ännu så liten! sa mamma anklagande och blev röd. Han kan ju inte klara sej utan mej, förstår du inte det? Utan mej skulle han dö. Och för övrigt är han frisk som en nötkärna, har aldrig feber och inte svullna mandlar.

Serjosja sänkte huvudet och fortsatte att gråta, stilla och tröstlöst. De lämnar honom alldeles ensam! Bara Lonja behöver de!

»Lämnad i sticket» — ett uttryck ur »Tummeliten» kommer honom i tankarna.

Och till grollet mot modern, detta groll som skulle lämna spår för hela livet hos honom, kom den egna skuld känslan: han är den skyldige! Naturligtvis är han sämre än Lonja, han har svullna mandlar, därför tar de med sig Lonja, och honom lämnar de här!

Korosteljov suckade tungt och

gick ut. Strax därpå kom han tillbaka och sa:

— Vi tar oss en promenad, Serjosja, i skogen.

— I denna våta! Han kommer att bli sängliggande igen! sa mamma. Korosteljov sa:

— Han ligger i sängen alldeles för mycket som det är. Kom, Serjosja!

Snyftande lydde Serjosja. Korosteljov klädde själv på honom och hand i hand gick de mot skogen.

— Vad gör du där?, frågade han med tjock röst.

— När man måste så måste man, sa Korosteljov. Tror du jag längtar så till Sjoldemogory? Eller mamma? Tvärtom. Det korsar våra planer alldeles. Men vi måste och därför reser vi. Det är så mycket jag redan måst göra i livet.

— Varför? frågade Serjosja.

— Sådant är livet.

Korosteljov talade allvarligt och bedrövat och Serjosja kände det en smula lättare om hjärtat för att också han var ledsen.

— Mamma och jag reser alltså dit och så tar man itu med det nya arbetet. Men så är det Lonja. Han måste genast i daghemmet. Och om daghemmet ligger långt avlägset från oss, då måste vi försöka få tag i en barnflicka. Det är ingen lätt sak. Så har jag mina examina att klara. Vid varje steg måste och måste man. Och du måste bara en sak: tåla dej här en liten tid. Vad skulle det tjäna till att tvinga dej att vara med om alla dessa svårig-

heter? Du skulle bara bli sjukare av det.

De behöver alls inte tvinga honom. Han är beredd, ja han längtar efter att dela deras svårigheter. Trots den övertygande tonen kunde Serjosja inte värja sig för tanken att de lämnade honom här, inte för att han kunde bli sjuk utan för att han, med sin svaga hälsa, skulle falla dem till last. Men hans hjärta sade honom redan att något som man älskar inte kan vara en till last. Och tvivel på deras kärlek skar honom allt djupare i hjärtat.

De kom in i skogen. Där var det öde och tröstlöst. Alla löven låg redan på marken, på de kala grenarna anade man fågelbon som underifrån såg ut som dåligt nystade svarter ullnystan. I sina gummistövlar trampade Serjosja genom det våta skiktet av bruna löv, höll Korosteljov i handen och tänkte. Plötsligt sa han uttrycksfullt:

— Det gör detsamma.

— Vad gör detsamma? frågade Korosteljov och böjde sig ner till honom.

Serjosja svarade inte.

— Det är ju bara till sommaren, min pojke! sa Korosteljov bekymrat.

Efter den dagen blev Serjosja mycket tystlåten och sluten. Han frågade nästan aldrig »varför?», drog sig ofta tillbaka, satt med uppdagna ben i tant Pasjas soffa och viskade för sig själv. Promenera fick han sällan nu: hösten, våtkall och ruskig, drog sig långsamt fram och med den sjukdomen.

Korosteljov var borta mesta tiden. På morgonen gick han för att hämta sina avgångspapper och, som han sa, »sätta Avikejev in i arbetet». Men Serjosja glömde han inte. En morgon upptäckte Serjosja när han vaknade en låda nya byggklossar, en annan morgon en brun liten apa. Serjosja blev mycket kär i den lilla apan, han brukade prata med henne: »Nå, min älskling...» I tankarna reste de tillsammans till Sjolmogory. Han viskade, kysste sin lilla apa på den kalla knapp-munnen och lade den att sova.

DAGEN FÖRE AVRESAN

Korosteljov satt ensam under lampan utan skärm framför bordet som var omvirat med bastmattor och skrev. Plötsligt hörde han en suck bakom sig. Han vände sig om: där stod Serjosja i lång nattskjorta, barfota och med halsen omvirad.

— Vad är det? viskade Korosteljov och reste sig från stolen.

— Korosteljov! sa Serjosja. Käre, rare! Var så snäll och tag mej med också!

— Vad är det för idéer, pojke? sa Korosteljov och tog Serjosjas båda händer i sina. Du vet ju att du inte får springa omkring barfota, det är kallt på golvet... Det vet du ju, inte sant?... Vi har ju redan kommit överens om alltsammans...

— Jag vill med till Sjolmogory! snyftade Serjosja.

— Ser du, nu är dina fötter redan kalla, sa Korosteljov. Han lyfte upp honom i famnen, drog nattskjortan över fötterna på honom och tryckte den tunna, bävande barnakroppen intill sig: — Det är ingenting att göra åt det, förstår du, det är så. Eftersom du alltid är sjuklig...

— Jag ska inte vara sjuk mera!

— När du är frisk igen kommer jag genast och hämtar dej.

— Narras du inte för mej nu? frågade Serjosja i sin sorg och lade armarna kring Korosteljovs hals.

— Nej, min pojke, jag har aldrig ljugit för dej.

»Det har han verkligen aldrig gjort», tänkte Serjosja, »men det händer väl att han ljuger också, alla ljuger de ju ibland... Kanske gör han det just nu?»

Han klamrade sig fast kring den kraftiga manshalsen som till sin sista tillflykt. Till denne man knöt han sina största förhoppningar, hos honom sökte han skydd och kärlek. Korosteljov bar honom genom matrummet och viskade:

— Då kommer jag, och vi reser med tåget... Det susar iväg som en blix. Vagnarna är fulla... Innan vi hinner tänka oss om är vi hos mamma... Lokomotivet visslar.

»Han kommer helt enkelt inte att få tid att hämta mej», tänkte Serjosja i sin själanöd. »Och mamma får heller ingen tid. Varje dag kommer det alla möjliga människor till dem och ringer på och jämt kommer de att ha att göra, examen och sysselsätta sej med Lonja och här får jag vänta och aldrig se dem mera...»

— Där vi ska bo är det en riktig skog, något helt annat än vår lilla skog här... med svamp, med bär...

— Med vargar också?

— Det kan jag inte säga. Det ska jag speciellt skaffa upplysningar om och skriva till dej... Det finns också en flod där, där ska vi båda bada... jag ska lära dej fjärilsim...

»Vem vet», tänkte Serjosja och hoppet steg inom honom, han var trött på tvivlet. »Kanske blir det verkligen så.»

— Vi ska göra oss metspön och fånga fisk... Titta, det snöar!

Han bar Serjosja fram till fönstret. Stora vita flockar svävade ner, tryckte sig platta mot rutan och blev hängande en sekund.

Serjosja kunde inte ta blicken från dem. Han var alldeles utpumpad av sorg, han kunde inte säga ett ord, han bara tryckte sin våta kind mot Korosteljovs.

— Nu är det ju redan vinter! Du kan börja promenera igen, åka kälke, och innan du vet ordet av har tiden gått...

— Vet du vad? sa Serjosja bekymrad. Repet i min kälke duger inte längre, sätt i ett nytt åt mej.

— Absolut, absolut. Och du, min pojke, lova mej att inte gråta mera.

Det är bara skadligt för dej och gör mamma ledsen och är över huvud taget inget för karlar.

AVRESAN

Dagen för avresan var inne.

En grå dag utan sol, utan frost. Under natten hade snön smält på marken och låg nu bara som ett tunt skikt över taken. Grå himmel. Pölar. Kälkåkning var inte att tänka på, man hade inte ens lust att gå ut på gården.

Med ett sådant väder kunde man knappast vänta sig något gott. Korosteljov har dock satt i ett nytt rep i kälken, det fastställde Serjosja när han kastade en blick ut i förstugan. Korosteljov själv var försvunnen.

Mamma satt och ammade Lonja. Jämt ammar hon honom... Leende sa hon till Serjosja:

— Titta bara vilken söt liten näsa han har.

Serjosja tittade: inget särskilt. »Hon tycker om hans näsa», tänkte Serjosja, »därför att hon älskar honom. Förr älskade hon mej...»

Och han gick ut till tant Pasja.

— Vad gör du där? frågade han med tjock röst.

— Ser du inte det, svarade tant Pasja med rätta. Kotletter.

— Varför är det så många?

— De ska räcka till middag åt oss alla och till matsäck för dem på resan.

— Reser de snart?

— Inte alldeles snart. I kväll.

— Om hur många timmar?

— Det är många timmar kvar till dess.

De åt i all hast. Ute var det redan alldeles nermörkt. Korosteljov ringde upp någon och tog adjö. Serjosja tryckte sig intill hans knän och rörde sig knappast medan Korosteljov under samtalet rufsade om i hans hår med sina smala fingrar.

Chauffören Timosjin kom in och frågade: — Nå, är ni färdiga?

Tant Pasja följde med honom ut. Mamma började linda in Lonja i ett vadderat täcke. Korosteljov sa:

— Inte än, annars blir det för varmt för honom. Vi har tid än.

Han hjälpte Timosjin att bära ut de packade väskorna. Genom dörren strömmade kylan in i rummet. Timosjin och Korosteljov drog in snö med stövlarna, de torkade inte av sig om fötterna och tant Pasja sa ingenting ty hon visste: nu lönar det sig inte! Det bildades pölar på golvet, där blev vått och smutsigt. Det luktade av snö, bastmattor och tobak.

Nu var allt därute: möblerna, kofertarna, väskorna med matsäck, paketet med Lonjas lindor. Hur tomma rum dock kan vara! Bara några papper ligger och skräpar och en dammig medicinflaska.

Korosteljov tog Serjosja under armarna och lyfte honom högt, kysste honom varmt och sa beslutsamt: — På återseende, min pojke. Ha det gott och glöm inte vår överenskomst. (Forts. å sid. 17)

Besök i en kalabrisk by

(Forts. från sid. 9)

sina arbeten, kanske också laga maten där över en liten eld. Husen har ofta en andra våning och i stället för trappa en brygga, som leder direkt ditupp — inte olik uppkörsvägen till höloftet på gamla lador.

Mitt första besök en mörk kväll i ett av dessa gamla hus liknade närmast vandringen i en labyrinth men jag följde trofast efter mina vänner och stod rätt som det var i ett stort och svalt rum med vitkalkade väggar. Ett grovt bord och några stolar är de enda möbler jag erinrar mig och så en bred säng, bäddad på tvären, som stod längs ena väggen. Där sov husets fem barn från 2—12 år. Modern lyfte litet på täcket för att vi skulle se dem bättre och den blick varmed hon själv betraktade dem var så vacker, att jag inte skulle nänts försöka fånga den med en kamera om jag också haft tillfälle. Barnen låg klädda i sina dagkläder. Säkert har de inga ombyten för natten och den katolska kyrkan gillar inte nakenhet.

Kvinnornas arbete tycks till stor del bestå i att bära. Främst naturligtvis tvätten. De flesta familjer har en åsna, men hon ska brukas till mångahanda och ofta ser man kvinnorna två och två bära de stora korgarna med tvättkläder ned till flodmynningen, som sommartid är en torr fåra med små klara vattensamlingar här och var. Plaggen blötes, tvålås in och gnids sedan energiskt med en flat sten. Så sköljs de och breds ut på sanden och då kan det hända att tvätterskorna också tar sig ett svalkande dopp — som de står och går i sina bomullsklänningar. Och torra blir de lika fort som kläderna. Så är det grönsaker och frukt från egna små planteringar eller det skjul som föreställer grönsaksaffär — det är en vacker syn att se kvinnorna komma upp genom olivplanteringen med sina korgar på huvudet och den stolta fria gång som detta sätt att bära ger. Fisk kan man väl få ibland men kött förekommer ytterligt sällan — det är när den egna grisen slaktas efter fastan och så kanske en och annan höna. Kor finns inte alls, de är över huvud sällsynta i södern, — här är det geten som levererar den nödvändiga mjölken. En get och ett får, en

gris eller ett par, några höns och så den nödvändiga åsnan är husdjuren. I byn finns också några oxar som av ägarna hyrs ut till grannarna för tyngre arbeten. Och djuren kan gå ute hela året — i staden Messina, som ligger inom samma räjong, är medeltemperaturen under den kallaste månaden + 18 grader. Ris och delvis mjöl måste köpas i dessa trakter, olivträdet är den stora fettleve-

Utanför den torftiga bostaden som saknar fönster står den gamla med en av sina sonsöner. Bilden är från Donisi.

rantören och druvan förser med vinet. Vattnet är knappt och dåligt och det betraktas som en nödvändighetsvara. Flera vinpressar finns i byn och jag hade turen att få se en av den gamla typen i verksamhet, när jag följde Franco och hans åsna för att hämta hans druvsaft. Det hela ägde rum i det fria under ett solskydd. Vintramparen — det är ett kvalificerat arbete som fordrar både övning och krafter — stod med de korta byxorna upprullade över knäet i ett stenkar — så stort att han kunde hämta kraft genom att ta stöd med händerna mot kanterna. Han bearbetade kraftigt och metodiskt massan med fötterna, medan druvsaften genom ett rör rann ned i en stor glasbunke. När saften är utpressad, tas massan upp och flyttas över i en annan press, där den sista droppen pressas ut mellan två stenar. 100 kg druvor beräknas ge ungefär 85 kg vin, som tas hem av

ägaren för att stå och jäsa en månad innan det kan användas.

Den olivkvarn jag fick se i arbete — det finns också mtordrivna sådana i byn — är föga mer komplicerad. I ett skjul vandrar en jättelik vit ox runt, runt, styrd av en liten pojke — gamla tiders tröskverk, — och drar en jättelik träskruv, som hänger ned från taket och roterar mot en väldig konkav sten-skiva. Där fylls oliverna på efter hand och den urpressade oljan sippas ned i en bunke. Precis som med vinet följer så två efterpressningar. Det är så att säga en förberedande skörd, barnen samlar in stora korgar med nedblåsta oliver och bär dem till kvarnen. Om några dar ska den riktiga skörden börja, då de vuxna går man ur huse för att skaka ned och plocka bären. Till sist slår männen ned sista återstoden med käppar. De stackar olivträden brukar se ganska medtagna ut efter den persen.

Den stora olivodling som ger flertalet av Donisis invånare deras knappa levebröd äges av en godsägare, som för sin räkning har stående ett hus med 25 rum framme vid kyrkan men sällan besöker denna utkant av sina ägor. Träden utarrenderas på livstid till lantarbetarna i byn. Arrendet göres upp tidigt på sommaren, när man i någon mån kan bedöma årets skörd, och betalas med en viss del av denna. Man sade mig att det arbetaren fick behålla i vanliga fall räckte för familjens årsbehov och kanske blev något över att sälja. Odlas vin och grönsaker sker fördelning på liknande sätt efter vissa normer. Därutöver har lantarbetaren vanligen någon jord för eget behov och avlöning för vissa helgdagsarbeten t. ex. olivskörden. Avlöningen har de sista åren stigit till 8—10 kr per dag men man beräknar inte mer än c:a 78 dylika arbetsdagar per år. När priserna t. ex. på kläder och skor ingalunda är lägre än här hemma har man svårt att förstå hur dessa stora familjer kan existera. Hjälpen blir i viss mån Amerikabreven. Det kommer många dylika till Syditaliens avlägsna byar och sällan saknas några instuckna dollarsedlar. Många i Donisi har varit ute i Amerika och kommit tillbaka — det beräknas att halva antalet italienska emigranter efter några år återvänder hem — andra går och väntar på att få resa — nu

närmast till Canada eller Australien. Den stora strömmen till Staterna är uppdämd och resultatet kan avläsas på folkkökningen.

Italiens författning stadgar obligatorisk skolgång från 6—14 år — vilket inte hindrar att det bland de äldre finns många analfabeter — i vissa avlägsna bergsbyar upp till 50 % av befolkningen — men bristen på undervisningslokaler är stor och lärarlönerna så låga att en byskollärare måste ha någon bisyssla för att kunna leva. I Donisi fanns inget skolhus för byns 200 skolbarn — undervisningen ägde rum i mer eller mindre olämpliga lokaler. Detta var orsaken till att Internationella civiltjänsten började sitt skolbygge. En grupp av den italienska sektionen hade byggt en bro därnere över svämningsåret 1953. Från byn vände man sig till dem med en förfrågan om de inte skulle kunna tänka sig att bygga en skola och ställde vissa garantier i utsikt. Fem skolsalar är nu färdiga — ytterligare två var från början planerade — och undervisningen är i full gång, fast man än så länge får nöja sig med den gamla skamfilade inredningen.

Hur blir då människor som lever under ett så starkt fattigdomens tryck som befolkningen i Donisi? Ja, det är inte gott att säga något om efter några få dagars vistelse där. Säkert finns där både de bittra och de upproriska, de undergivna och de apatiska, de som trots allt ändå hoppas något av framtiden. Kanske är det också lättare att vara fattig, där det dagliga livet som här står i nära samband med jordens rytm än i en slum i Neapel.

Det som kanske mest slår en främling är en vänlig generositet i människornas väsen. Gåvor av frukt och grönsaker kom dagligen till mina vänners hushåll. En kväll när vi ombetts komma och hälsa på hos en familj som levde under mycket besvärliga förhållanden trakterades vi med världens mest underbara druvklasar, av vilka de säkert inte hade många, och när vi gick gav sig inte värdinnan förrän hon fick skicka med oss hem ett par nyvärpta ägg. Också de man mötte satte gärna ned den tunga korgen från huvudet för att bjuda på en frukt som med omsorg valdes ut. De gamla deltog i arbetet och tycktes med självklar rätt gå ut och in hos de yngre familjerna. Det varma och innerliga för-

Helena Zymler-Svantesson:

Dagar man aldrig glömmer

För 11 år sedan kom Helena Zymler-Svantesson till Sverige från ett tyskt koncentrationsläger. Hon är läkare och gift med en svensk läkare. Här berättar hon om de dagar i maj för 11 år sedan då hon och hennes överlevande kamrater återbördades till livet. Dagar man aldrig glömmer . . .

De kom den 9 maj, dagen efter krigsslutet. Den lilla staden Halberstadt med dess två slavlager tycktes ligga i världens mest avlägsna vrå, i ett hörn mellan Polen, Tyskland och Tjeckoslovakien. Vi kom dit i oktober, några hundra flickor från Polen, Ungern och Tjeckoslovakien, efter att ha lyckats komma levande ut från Auschwitz. Vi var alltså arbetsdugliga än så länge och vi skulle få en tallrik soppa och 150 gr bröd för 12 timmars fabriksarbete. Under »eins-zwei»-kommandot marscherade vi varje morgon till fabriken och på söndagar fick vi ta tre rundturer kring förläggningen. För övrigt var det förbjudet t. o. m. att stå vid fönstret och se på omvärlden. Då och då fördes de bort som inte orkade längre och vi visste väl vart de skulle.

Hunger och trötthet hade vi blivit vana vid men vi fälde det inte i längden. Vi visste dock att vi inte var ensamma. Femtonhundrade fransmän från provinserna Alsace och Lorraine fanns i ett annat läger i staden. De var franska medborgare, de flesta tyskspråkiga som vägrade att underteckna tyskt medborgarskap. De arbetade nu i samma fabrik

hållandet familjemedlemmar emellan — som naturligtvis inte förhindrar en rungande träta — är ju något karaktäristiskt för italienskt familjeliv och säkert en stor hjälp.

Ett besök på en plats som Donisi — säkert inte på långt när en av de fattigaste eller mest isolerade byarna i denna landsända — ställer den besökande ovillkorligen inför Syditaliens problem: Var ligger de djupa orsakerna till denna fattigdom? Hur skall den kunna avhjälpas och vad göres i detta nu? Tyvärr finns nu inte plats att ingå på så invecklade frågor, men jag hoppas få återkomma.

som vi, och fast det var förbjudet att tala med varandra hade vi ändå kontakt och höll ihop. De förmedlade oss också politiska nyheter (fransmännen hade en viss rörelsefrihet) och då nattskiftet den 5 maj 1945 fick order att vända tillbaka var det också fransmännen som gjorde oss klara över orsaken.

Fabriken hade alltså stängt, kriget var tydligen slut när som helst. Men skulle inte tyskarna först göra slut på oss själva? All likgiltighet över tillvaron, all slapphet och hopplöshet har plötsligt lämnat oss. Nu, då slutet är så nära, vill vi leva allesammans.

På morgonen den 6 kom »der Lagerführer» själv och höll ett avskedstal. Angslig och gammal såg han ut nu — och han kallade oss för »liebe judische Mädchen». Den tyska lägerledningen skulle ge sig iväg. En »annan makt» skulle komma sedan och sända oss till våra respektive länder. Vi skulle alltså lämnas ensamma så länge. Vi fick inte lämna lägret, då riskerade vi att bli skjutna av desperata tyskar på flykt. Portarna till lägret skulle låsas. Han, lägerchefen, svarar med sitt huvud för var och en av oss och han skall också se till att vi allesammans överlämnas till denna andra makt (på tänkt i rätt tid!).

Att höra en SS-man tala på det viset! Vi började våga känna oss som människor igen. Vi slet lägernumren från våra kläder, vi lagade ordentlig mat som vi hittade i förråden, vi sjöng våra nationalsånger och någon vågade ta upp Internationalen. Ingen Aufseherin längre, inget kommando, inga slag eller hotelser! Var vi verkligen fria? Skulle vi tro lägerchefen? Var det inte bara en fälla för att hålla oss inlåsta? Kanske skulle lägret sprängas i luften i stället? Nu då friheten var så nära!! Vi ville ut, vi trodde inte tyskarna! Men ett järngaller skilde oss från friheten.

Plötsligt hördes det dunkanden och buller bakom porten. Vi stod dödstysta och väntade det värsta. Den lovade friheten tycktes oss nu endast ha varit en syn. En syn i vår femåriga tillvaro som slav- och nummer-varelser. Vi tyckte att döden åter stod nära. Men nej! Det var våra franska vänner som sprängde porten med väldigt buller och i hundratal tågade in i förläggningen. De två äldsta bar mjöl- och potatissäckar på axlarna. Glädjeskrik, kyssar och omfamningar ville aldrig ta slut. Vive la paix! Vive la liberté! Les boches sont finis! Dånade det i hela huset och nådde kanhända Röda ar-

Välkomna till Oslo! säger Oslovinnorna till våra gäster från Sverige, Danmark, Finland och Island, som kommer hit till nordiska kvinnors midsommarträff i Oslo 22—25 juni.

Välkomna till Norges huvudstad, staden som dess invånare älskar så — men hur mycket vet vi om den, hur mycket minns vi av det vi har läst och lärt?

Oslos 900-årsjubileum firades 1948, trots att naturligtvis ingen på pricken kan säga vilket år Oslo »grundlades». Vanligtvis heter det att staden anlades av Harald Hårdråde omkring 1048, men som Edvard Bull säger i »Oslo bys historie»: Kungarna kunde inte göra städer; det som det kom an på var att där fanns något för folk att leva av.

Det slår många som kommer till Oslo för första gången hur underligt det är att huvudstaden i det nationalmedvetna Norge har statyn av en dansk kung på sitt torg och att stadens huvudgata, dess centrum och kära strög, Karl Johans gate, bär namn efter en svensk unionskung.

Christian IV som står på Stortorget och pekar »Där skall staden ligga» var den danske kungen som intresserade sig för Norge. Och det var han som bestämde att hela staden skulle flyttas från sin ursprungliga plats, den nuvarande »Gamlebyen», efter en av de många stora bränder som härjade staden. 1624 flyttades staden västöver, så den kom att ligga i skydd av kanonerna på Akershus festning. Orsaken till flyttningen var rent militär; på den tiden var det oavbrutet krig mellan folken i Norden.

*

Nå, det var inte så länge som den nya staden, som kallades Christiania efter sin »andre grundläggare», kunde hållas innanför de snäva ramar han hade tänkt sig. I århundradena framöver utvecklades staden, särskilt sedan timmer och trä från Norge blev en lika viktig exportarti-

mén som stod utanför staden. Vive la France! Vive la Pologne! Nu kännde vi att friheten var vår. Hitler var krossad! En obeskrivlig glädje bröt ut, en glädje som inte ens kunde dämpas av vetskapen om att många av oss aldrig skulle få återse sina anhöriga. Fem år fick vi vänta på denna stund, fem år fulla av lidanden, förödmjukelser, hat och skräck. Vi höll på att bli tokiga av glädje! Den ena efter den andra britsen brast av belastningen och störtade ner ackompanjerad av allmänt skratt. Vi satt tillsammans med fransmännen och pratade så gott vi kunde. Här fanns den blåögde brevbäraren George som var min tröst i det dagliga slitet. Jag inbillade mig nämligen att jag var kär i honom. Vi kunde bara se varandra i ögonen och så en gång då mitt hår hade blivit 4 cm långt gav han mig en kam i present. Här fanns vidare den robust-

Vy från det underbara Norefjäll, dit färden går den 24 juni.

Välkomna till Oslo!

Under dagarna 22—25 juni mötes kvinnor från hela Norden till midsommarträff i Oslo. Midsommaraftonen firas med fest och S:t Hans-bål på Hovedøya i Oslofjorden. Midsommandagen blir det utflykt med bussar till Norefjäll, en av Sydnorges vackraste utsiktspunkter. För övrigt ägnas dagarna i huvudsak åt att bekanta sig med Norges vackra huvudstad. För dem som stannar efter den 25 juni ordnas bussturer på 3—4 dagar till de norska fjällen. Alla upplysningar om priser, inkvartering o. s. v. erhålles från SKV:s förbundsexpedition.

kel som järnet blev det i senare tid. Det är från den tiden namnet på stadsdelen Sagene stammar — där låg det sågverk på sågverk.

Men det var först sedan Norge lösgjort sig och blivit självständigt — om än i union med Sverige — som huvudstaden på allvar växte. I början var den ingen storstad; invånarantalet var 10.000 mot exempelvis 17.000 i Bergen. Men redan de

första årtiondena efter 1814 utvecklades staden, grundvalen blev lagd för dess näringslivs utveckling. Snart fick Oslo sitt slott som ligger på »toppen» av Karl Johans gate, uppkallad efter den första unionskungen.

Karl Johan, som gatan kallas, är tillsammans med slottet stadens prydnad — men det var fabrikena som växte upp, från verkstäderna

te tjocke Hans som arbetat samman med mig i magasinet och som kanske räddat livet på mig genom att dagligen smyga till mig brödportioner. Han var nämligen specialist på att lura tyskarna på brödkuponger. Hans var hjärteglad då han kunde sätta en extra etta på en kupong för exempelvis 2 kg bröd. Han fick på så sätt 12 kg i stället. Och den gamle père Michéle som vi älskade allesammans! Varje dag drog han med sin kärra förbi vår arbetshall och då han svängde bakom hörnet vände han sitt leende barnaansikte mot oss och viskade högt alltid samma: »Courage! Ça finira bientot!» (Var modiga, kriget är snart slut). Nu hade det blivit verklighet och vi stod där och kramade om den gamle så mycket vi orkade. Vi sjöng, dansade och hurrade ännu i flera timmar medan tyskarna lämnade staden i vild panik. Vid skymningen åter-

vände fransmännen slutligen till sina förläggningar. Så firades krigsslutet i en liten stad med två slavläger.

Dagen därpå kom den slutgiltiga befrielsen. Vi såg honom redan på långt håll, den unge rödarmisten-förposten. Vi sprang fram och hade nästan lust att bära in honom. Och det skulle han kanske kunnat behöva, så trött som han var. Vi visste inte hur vi skulle tacka honom och hans folk för vår egen och andras befrielse. Jag minns att vi lagade pannkakor och sedan satt tysta i flera timmar för att inte störa hans sömn. På kvällen anlände Röda arméns trupper till staden ackompanjerade av de f. d. slavarnas vilda jubel.

För dem som överlevde hade nu ett liv i frihet börjat. Men en skugga låg redan på vår väg. Ty vi visste att många av oss fick börja sitt nya liv i ensamhet.

Från rådsmötet i Peking

KDV höll rådsmöte i Peking den 24—30 april. I mötet deltog 138 rådsmedlemmar och gäster från 48 länder. Mer än hälften av de 51 talarna kom från Asien och Afrika. KDV:s ordförande, Mme Eugénie Cotton, betonade att vårt arbete måste besjålas av andan från Bandung. På Mme Cottons förslag beslöt rådsmötet enhälligt och med entusiasm att upphäva 1949 års rådsmötes beslut om Jugoslaviens utestängande från rådet.

I fråga om samarbete med andra kvinnoorganisationer antog rådsmötet enhälligt följande uttalande:

nere vid hamnen uppöver vår lilla Akerselev, som var dess ryggrad.

*

I dag har Oslo nära en halv miljon invånare — och den har lidit av bostadsbrist sedan 1910. Vi skall resa omkring och se de nya bostadsområdena som hyser tusentals familjer. Men trots nybyggna är bostadsstandarden inte vad den borde vara och vi måste tyvärr konstatera att tempot i bostadsbyggandet sjunkit i år i samband med den nuvarande ekonomiska politiken, som lägger stora hinder i vägen för civilt bygge.

*

Oslo har fått igen sitt gamla namn — 1924 återtog staden namnet Oslo.

För övrigt är det inte mycket kvar av det gamla. Bränder har härjat träbyggningarna, av de gamla kyrkorna, som visserligen var av sten, är det ingenting kvar — de flesta av dem blev helt enkelt nedrivna vid reformationen.

Hovedöya, där St. Hans-festen skall gå av stapeln, har ännu minnen från den gamla tiden. Här fanns i gammal tid ett kloster, grundlagt 1147. Klostret stod i nästan 400 år — tills länsherren på Akershus festning, Gyldenstjerne, lät bränna ned det en januarinatt 1532. För omkring 100 år sedan blev det mesta av klosterruinerna framgrävda; och Hovedöya börjar nu bli en folkpark för osloborna. Där finns badstrand och man kommer lätt dit med färja — cirka en halv kilometer från Oslo hamn.

Mycket av ön är fridlyst därför att djurliv och växter delvis är ganska sällsynta — en del av växterna infördes av munkar på en tid då klimatet var mildare än nu. Namnet Hovedöya («Hode-öya») kommer från den sydöstra bergstoppen på ön, som är dubbelt så hög som någon av de andra öarna i fjorden.

Siri Sverdrup Lunden

»— — Ehuru många problem återstår att lösa har de framgångar kvinnorna redan haft gett dem ökad tilltro till sin förmåga att skapa ett bättre och lyckligare liv åt sig själva och för sina barn och bidra till att lägga grundvalarna för en varaktig fred.

Många olika kvinnoorganisationer, både nationella och internationella, har lämnat betydande bidrag till hittills gjorda framsteg — — — KDV uttalar på nytt sin uppskattning av dessa organisationers viktiga insats både förr och nu.

Vi tror att ett nära samarbete mellan alla organisationer som arbetar för samma mål skulle vara av största betydelse såväl för att säkra vunna framgångar som för att möjliggöra snabbare framsteg i en nära framtid. KDV har alltid, ända sedan sin tillkomst år 1945, sökt samarbete

med andra organisationer. I dag kan ett sådant samarbete bli mer fruktbarande än någonsin tidigare.

KDV:s Råd förklarar än en gång att det är redo att samarbeta med nationella och internationella organisationer, grupper och enskilda kvinnor som kämpar för fred, för kvinnornas rättigheter och för svar för barnen. Vi uppmanar därför våra nationella organisationer och de organisationer och grupper som redan arbetar i nära samband med KDV att söka kontakt med andra kvinnor och kvinnoorganisationer i de frågor där en gemensam ståndpunkt kan uppnås.

Ett sådant samarbete kommer att leda till ökad förståelse mellan kvinnor från olika miljö och med vitt skilda åsikter. Genom att arbeta tillsammans kommer vi att lära oss uppskatta varandras olika synpunkter. På grundval av gemensam erfarenhet skall vi med snabbt växande styrka närma oss förverkligandet av de stora förhoppningar för mänsklighetens framtid som delas av kvinnor var de än lever.»

Som gäst hos tyska kvinnor

I samband med Internationella kvinnodagen den 8 mars var tre SKV-medlemmar under 10 dagar gäster i Tyska Demokratiska Republiken hos vårt systerförbund där. De tre var fruarna Anna Rosen, Aby, Magda Forslund, Malmö, och Gunborg Larsson, Lidingö.

De kom hem, till brädden fyllda av upplevelser och av tacksamhet för det enastående varma och gästvänliga mottagande de rönt. Så här berättar fru Anna Rosen:

Storslagna mottagningar och fester med tusentals deltagare imponerar givetvis på den som upplever det för första gången. Man möter nya människor, man får nya kontakter (med brevväxling som följd) och allt detta bidrog till att denna resa blev en oförgätlig upplevelse.

8 mars firas i TDR. Lyckönskingar och uppvaktningar för kvinnorna i hemmen och på arbetsplatserna hör till det redan vedertagna. Det är i verkligheten en kvinnornas dag. Själva upplevde vi den 8 mars i Dresden. Redan tidigt på morgonen fick vi vara med om en stor mottagning, där särskilt förtjänta kvinnor diplomerades för sina insatser i produktion och samhällsliv.

Senare på dagen deltog jag i en

stor fest vid ett företag, Riesa järnverk, där tusentals personer deltog. Bland de utländska gästerna märktes också en grupp sovjetkvinnor. Redan dagen dessförinnan, den 7 mars, hade vi bevisat den högtidliga invigningen av Klara Zetkin-museet, som är inrymt i Klara Zetkins födelsehus i Wiederau i Sachsen, och där ett 50-tal duktiga kvinnor erhöll Zetkin-medaljen för gott arbete.

De 10 dagarna rann snabbt undan på resor, festliga möten och mottagningar samt teaterbesök både i Dresden och Berlin. Ett särdeles intressant inslag var besöket i den tusenåriga staden Meissen, berömd i hela världen för sitt förnämliga porslin.

Hur glad och tacksam är man inte att ha fått vara med om en sådan resa. Ingen dag förgår utan att ens tankar söker sig till de nyförvärvade vännerna där nere. Deras energi, deras arbetsvilja när det gäller att bygga upp det kriget förstörde och skapa välstånd och lycka åt folket, deras kamp för freden och ett enat Tyskland — allt detta fyllde oss alla med beundran och med tillförsikt. Trots att gränser skiljer känner man så starkt att vi arbetar hand i hand för samma mål: freden och ett liv i fredligt arbete och glädje.

Anna Rosen.

FOGELSTAD

— en oförglömlig upplevelse

Vi är ett trettiotal kursdeltagare, församlade i en ovanlig föreläsningssal: en stor vind med snedtak, ljusmålade ramar kring de låga fönstren där eftermiddagssolen lyser in på breda vitskurade golvtilljor täckta av färgglada trasmattor. Den spartanska inredningen består av stolar och soffor av gammaldags praktiskt slag. På podiet står ett enkelt brunt bord och en vitmålad karmstol. Framför den vitkalkade muren två stora blanka kopparstänkor, den ena fylld med doftande pioner och höga strån, den andra med prunkande blåklint och prästkragar — en utsökt färgsymfoni ordnad av konstförfarna händer.

Vi sitter och väntar på vår föreläsare. Här kommer hon! Slank, med gyllenbrun hud som stramt följer ansiktets konturer, mörka, djupt ligande ögon, det svarta släta håret är kortklippt och hålls i styr av ett tunt nät. Hennes enastående förmåga att meddela till andra sina rika kunskaper har redan från första början fångat oss.

Hon börjar tala.

I tankarna följer vi henne till antikens Grekland med dess kultur. Vi hör om den hellenska storhetstiden som ändade i blodiga inbördesstrider, om de olympiska spelen som gavs vart fjärde år till guden Zeus ära. Hennes varma stämma talar om ett vandrande oroligt folk, det judiska folket vars kultur är uppbyggd kring Mose lag, en lag som griper in i varje detalj av deras liv...

Långt uppe i norden, i det svenska landet, har det hänt märkliga ting. Den fattiga allmogen är förundrad — det sägs att den nye kungen är folklig av sig. Kanhända är det sant: ämbetsmännen har fräntagits sina förläningar och får arbeta som bönder bland bönder. »Lilla gråkappan» som blev folkets sägenomspunne kung besökte många fattig bonde och delade hans torftiga spis. Enkelt och hövligt tackade han för sig. Försynt undrar bonden »om den höge herren känner den nye kungen?!»...

Vi sitter fångslade, vi har glömt tid och rum. Plötsligt hörs bråds-

kande steg i trappan: har ni alldeles glömt vad klockan är? Ljuder en röst därnerifrån. Fru Meth börjar bli orolig, middagen står och väntar på borden! Rektorn avbryter sig, skrattar smått generat. Snälla, tålmodiga kurs, säger hon, som lyssnar så inspirerat att jag glömmet tiden; det är inte bara mitt fel att vi sitter över...

Motvilligt söker vi oss tillbaka till nuet. Våra ögon dröjer vid midsommarblomstren i sina blänkande kopparstänkor — ja visst, vi befinner oss på Fogelstad, och det är rektor Honorine Hermelin som har fört oss tusentals år genom tid och rum och gett oss en oförglömlig lektion i historia.

Oförglömlig är Kvinnliga Medborgarskolan i Fogelstad. För oss som haft lyckan att få delta i kurser där känns det som en oersättlig förlust att skolan nu läggs ned.

Elsa Rönn

SERJOSJA

(Forts. fr. sid. 12)

Mamma började kyssa Serjosja och gråta: — Serjosja, säg adjö till mej!

— Adjö, adjö, svarade han hastigt. Han andades häftigt och såg på Korosteljov. Belöningen uteblev inte. Korosteljov sa:

— Du är en tapper karl, Serjosja.

— Ni har ju glömt att sätta er ner, så som det är brukligt före en avresa! ropade plötsligt tant Pasja.

De vände tillbaka in i rummet och satt ett ögonblick tiggande och såg på varandra. Tant Pasja reste sig först och sa:

— Och nu, med Gud!

De gick ut. Det snöade, allt omkring var vitt. Dörren stod vidöppen. På väggen hängde en lykta med ett ljus i och i dess sken virvlade snöflingorna omkring. Lastbilen med packningen stod mitt på gården. Timosjin täckte över packarna med presenningen. Sjurik hjälpte honom. Folk stod runt omkring: Sjuriks mor, Lida, och alla möjliga andra människor som ville ta farväl av Korosteljov och mamma. Allihop och allt runt omkring föreföll Serjosja främmande, som om han aldrig sett det förr. Deras röster klingade också främmande...

— Det blir en besvärlig resa, sa Timosjin med främmande röst. Det är halt.

Korosteljov hjälpte mamma och Lonja in i förarhytten och vecklade om dem en filt: han älskar dem mer än alla andra, han ser till att de har det bra... Självtvingade han sig

upp på flaket och stod där hög som en staty.

— Kryp under presenningen, Mitja! ropade tant Pasja. Annars riskerar snön dej i ansiktet!

Han hörde inte på henne och sa: — Serjosja, gå åt sidan, så du inte kommer under bilen.

Motorn började brumma. Timosjin satte sig vid ratten. Vagnen gnisslade, ryckte framåt, så tillbaka, framåt och tillbaka igen. Snart är den borta, man stänger dörren, släcker lyktan och det är slutet.

Serjosja stod avsidet i snöyran. Ansträngt tänkte han på sitt löfte och bara ibland steg ur hans bröst en lång, tröstlös nästan stum snyftning. Och två ensamma tårar sippade genom ögonfransarna och glänste i ljusskenet: två tunga tårar, inga barnatårar längre, nej en pojkes tårar, bittra, frätande och stolta...

Han höll inte ut längre, gjorde helt om och gick in, ihopkrökt av smärta.

— Vänta! skrek plötsligt Korosteljov och bultade på Timosjins förarhytt. Serjosja! Skynda dej! Fort! Hämta dina saker! Du följer med!

Och han hoppade ner på marken. — Skynda dej! Vad har du att packa in? Allt ditt pick och pack. Leksakerna. Skynda på!

— Mitja, vad tar du dej till! Mitja, tänk dej för! Mitja, har du blivit galen? skrek tant Pasja och mamma med ur förarhytten. Upprörd och förargad svarade han:

— Ah, prat. Det är ju, vet ni, det är ju helt enkelt tortyr. Ni får göra hur ni vill, men jag står inte ut med det. Och därmed punkt.

— O Gud, o Gud! Han kommer att gå under där! kraxade tant Pasja.

— Håll upp med det där, sa Korosteljov. Jag tar på mej ansvaret, förstått? Inget kommer att hända honom. Alla de där dumheterna har ni fått i huvudet. Skynda dej, skyn-da, Serjosja!

Och han sprang in i huset.

Serjosja var till en början som förstenaad, han kunde inte fatta det. Hans hjärta slog så häftigt att det bultade i tinningarna. Så sprang han in i huset, alldeles andlös, genom rummet, fick tag i sin lilla apa i flykten — och plötsligt övermannades han av förtvivlan: Korosteljov hade väl hunnit tänka sej för, mamma och tant Pasja hade säkert övertalat honom — och han sprang tillbaka igen. Men Korosteljov kom springande mot honom.

— Skynda dej, fort! Tillsammans började de packa ihop Serjosjas saker. Som i feber grep Serjosja första bästa han fick tag i av sina grejor och slängde det i kistan som tant Pasja tagit in. Hjärtat bultade ända uppe i halsen på honom och gjorde det svårt att andas och att höra.

— Fortare, fortare! skrek han medan tant Pasja pålsade på honom. Så slet han sig lös och sökte Korosteljov med ögonen. Men bilen stod

Barnens egen sida

»Mamma, jag har något tjuisigt med mej», ropar Klas som just kommit in från sina lekar. »Vänta ska du få se.»

»Just nu ser jag bara att du har genomblöta skor och strumpor igen», svarar modern och skakar på huvudet. »Byt genast om, annars förkyler du dej.»

»Vi har varit vid sjön, mamma, Hans hade med sej en häv att fånga kräftor i.»

»När du har bytt om på fötterna kan du i lugn och ro berätta allt», säger modern. — Klas försvinner in i sitt rum, men ögonblicket efteråt står han i dörren igen: »Jag vill bara visa dej vad jag har med mej». Ur fickan halar han upp en liten pappask. »Titta här, mamma, men öppna försiktigt!»

»Usch!» ropar modern förfärad när hon öppnar locket. Hon blir så rädd att hon tappar asken.

Klatsch! En tjock gröngul groda hoppar upp ur asken. Ett ögonblick sitter den ängsligt stilla och plirar med de guldbruna ögonen. När Klas rör på sej tar hon ett högt språng och hamnar på paraplystället i entrén.

Klas gapskrattar.

»Ta bort grodan», ropar modern. »Bär genast ut henne i trädgården. Hon hittar själv tillbaka till sjön. — Och kom inte hem någon mera gång med så avskyvärda djur!»

»Men, mamma, hon är så vacker. Titta bara på den vackra gröna huden och de små bruna fläckarna på ryggen. Det är bestämt en vädergroda.

på samma plats och bredvid stod Korosteljov och uppmanade honom att ta adjö av alla.

När det var gjort lyfte han upp Serjosja och stoppade in honom i förarhytten hos mamma och Lonja.

I förarhytten är det trångt: en, två, tre, fyra personer, oj då! Timosjin röker. Serjosja måste hosta. Han sitter inklämd mellan Timosjin och mamma, mössan har halkat ner på ögonen, halsduken hotar strypa honom och man ser ingenting utom vindrutan som lyses upp av bilens lyktor och snön som virvlar mot den. Förfärligt obekvämt, men det bekymrar inte oss: vi reser. Vi reser alla tillsammans i vår bil, vår Timosjin kör oss och därute, över oss, åker Korosteljov, han älskar oss, han bär ansvaret för oss, snön piskar honom i ansiktet men han har satt oss i förarhytten, han tar oss med allesamman till Sjolmogory, vilken lycka! Ovissheten, det gör ingenting, men säkert är det härligt där, därför att vi reser dit. Timosjin tutar varnande och den glittrande snön stormar mot vindrutan, direkt mot Serjosja.

Grodan Korax

Jag skulle vilja behålla henne och bygga en liten stege och ställa den i en tom glasburk. När hon sitter uppe på stegen blir vädret vackert och när hon stannar nere i burken blir det regn.»

»Jag tror det är alldeles tvärtom», skrattar modern. »Men väder hit och väder dit — grodan ska ur huset. Djur är inga leksaker. Spring ner med henne i trädgården.» Modern är obeveklig.

Men det är lättare sagt än gjort att få ut grodan. Hon har hoppat från paraplystället ner på dörrtröskeln och med långa skutt tagit sig in genom den öppna köksdörren. Där sitter hon nu på golvet och vilar ut ett slag.

Klas smyger efter henne och försöker få tag men hon slinker ur handen på honom och skuttar upp i pappas tofflor som står under ett skåp.

»Mamma, hjälp mej — hon är så kvick och hal», ropar Klas och börjar jakten på nytt. Med ett djärvt hopp räddar grodan sig upp på den stjälpda diskbaljan.

»Jag tar inte i det våta kräket!» säger modern och stänger dörren så grodan inte skall komma undan.

— Korax, korax — godkväll, kväkte den förskräckta grodan hövligt.

Då hoppar den skräcksiagna grodan mot hennes fot och modern springer rysande åt sidan. Klas kan inte hålla sig för skratt, för så dråpligt ser det ut när de alla tre hoppar runt varandra. Äntligen får han tag i grodan och sätter ner henne i asken.

»Kvickt ut med er bägge två!» Moderns ton är sträng men skrattet lurar i ögonvrån. Klas tittar bed-

jande på modern, men hon är redan i färd med att sätta fram tallrikarna på bordet och ser inte åt honom.

Klas suckar en smula och går tveksamt ut genom dörren. Men strax är han tillbaka och försvinner in i sitt rum.

»Har du burit bort grodan?» frågar modern vid middagsbordet och ser efter att Klas bytt skor och strumpor.

Klas nickar och äter utan att se upp.

Påfallande snabbt är Klas färdig med måltiden och strax därpå frågar han: »Kan jag gå och lägga mej nu? Jag är så trött.»

Modern är ytterligt förvånad. Annars vill ju Klas aldrig gå och lägga sig. »Har du ont någonstans? Har du förkylt dej?»

»Nej, nej, jag har inget ont.» Hastigt säger Klas godnatt och går in i sitt rum. När han ligger i sängen kommer modern in än en gång. Hon är ängslig för honom.

»Jag är bara så förskräckligt trött», säger Klas och gaspar.

Modern stoppar om honom, släcker lampan och går ut ur rummet.

En stund ligger Klas stilla som en mus. Plötsligt kliver han ur sängen och lyssnar vid dörren om inte modern kommer tillbaka igen. Men allt är tyst. Sakta stönande av ansträngning kryper han under sängen.

»Mjauu — mjauu», hörs det vid dörren. Klas nästan tappar asken som han fiskat fram under sängen.

»Mjauuu», ropar det igen. Försiktigt smyger Klas fram till dörren och öppnar en smal springa.

Katten Purr kommer inspatserande. Han spinner och gnuggar huvudet mot Klas ben. Men Klas har ingen tid för honom nu; asken är viktigare.

Sårad skrider Purr fram till sin fönsterplats, hoppar upp i fönsterkarmen och rullar ihop sig. Under tiden går Klas till sitt lekbord. Han ställer asken där och hämtar fram en glasburk ur en låda. Så tar han grodan och sätter ner henne i glaset. Han hade gömt henne i sitt rum i stället för att sätta ut henne i trädgården. Att han hämtade en glasburk ur skåpet hade modern inte märkt. Klas lyssnar ännu en gång vid dörren. Han känner sig inte riktigt väl till mods med detta hemlighetsmakeri.

Klas känner något kallt, vått på örat och vågar inte röra sej.

»I morgon ska jag fånga flugor åt dej», lovar han grodan. Hon gör ett luftsprång som om hon hade begripit vad han sa. Klas håller handen över glasburken, det var på vippen att hon hoppat ur burken! »När mamma ser att jag tar väl hand om dej så lovar hon nog att jag får behålla dej», lugnar Klas sej själv, ty han har dåligt samvete.

»Vad ska jag använda som lock?» funderar han. »Hon måste ha luft för att andas. Men om jag låter burken stå öppen hoppar hon ur.»

Klas tittar sej sökande omkring och får syn på en kartongbit med hål i — det är locket till hans kulspel. Det blir ett fint tak för grodvåningen!

Intresserad betraktar Klas grodan. Hon ser rätt trött ut. Hon rör sej inte i sitt glashus. Bara den tunna ljusa huden vid strupen rör sej när hon andas.

Klas börjar finna det långtråkigt. Försiktigt ställer han burken tillbaka under bädden. Så kryper han i säng och snart sover han djupt.

Det är sent på natten. Purr, katten, ligger på sin fönsterplats och spinner sakta i drömmen. Plötsligt spetsar han öronen och är klarvaken. Hans morrhår darrar upprört. »Patsch, patsch» — där hoppar något över golvtilljorna. På mjuka tassar glider Purr ljudlöst ner på golvet. Hans svans rör sig energiskt. Så — ett hopp. Fast det är mörkt har han sett det hoppande föremålet och fångat det.

»Fy för den lede», väser han och släpper den våta grodan.

»Korax, korax — godkväll», kväker den förskräckta grodan hövligt. Förskrämd tittar hon i den riktning varifrån kattens väsande höres. Se kan hon inte i mörkret. Hon känner sej allt annat än väl till mods.

»Snälla, ät inte upp mej. Dina klor och tänder är skarpa som knivar — jag känner dem ännu överallt. Ursäkta om jag har stört dej. Jag letar efter sjön — kan du visa mej vägen dit?»

»Tsssj-mjauu», väser katten och ruskar på sej. »Du smakar ju avskysvärt! Jag vill inte äta upp dej. En mus skulle smaka bättre. Men du är mycket hövlig och det tycker jag om. I vår familj är man också alltid hövlig. — Men någon sjö finns inte här i huset. Jag känner bara till en i närheten av skogen. Hur har du över huvud taget kommit hit?»

»Pojken har fångat mej och spärarat in mej i burken. Som tur var kunde jag peta av locket och komma undan. Men hur ska jag kunna komma ut härifrån? Jag måste tillbaka till min sjö så fort som möjligt. Vid vår grodkonsert i natt ska jag sjunga solostämman — nu väntar de andra på mej.»

»Jag kan förstå dina bekymmer», mjauade katten. »En sån där konsert är verkligen vacker. Jag sjunger också väldigt gärna om nätterna. Jag tycker mer och mer om dej. Men hjälpa dej ut kan jag tyvärr inte. Jag kan varken öppna dörren eller fönstret och någon annan väg ut finns inte.»

»Vad ska jag göra?» jämrade grodan.

»Du måste väcka Klas», föreslog katten. »Om du talar om för honom att du absolut måste till konserten vid sjön så släpper han säkert ut dej. Han tycker mycket om djur och mej är han alltid snäll mot.»

»Men om han spärar in mej igen? Jag litar inte riktigt på honom — han ljög för sin mamma i dag. För en lögnare måste man ta sej i akt», kväkte grodan misstroget.

»Har Klas ljagit? Det brukar han annars aldrig göra. Om jag var i ditt ställe skulle jag i alla fall fråga honom om han inte vill släppa ut dej. Något annat råd kan jag faktiskt inte ge dej.»

»Jag ska väl försöka då», kväkte grodan.

»Du måste hoppa upp på kudden och väcka Klas», förklarade Purr.

»Jag får på inga villkor hoppa upp i sängen, det har mamma strängt förbjudit. På den punkten är hon obehaglig.»

Grodan hoppar närmare sängen. Ett skutt — och hon sitter på kudden och kväker sakta.

»Du måste krypa närmare örat på honom», säger Purr.

Grodan hoppar en smula högre och hamnar mitt på pojkens bröst. Klas mumlar i sömnen och vänder sej på andra sidan. Hastigt sätter grodan sej i säkerhet för att inte bli söndertryckt. När Klas ligger stilla igen kryper hon upp till hans öra och kväker så högt att det bildas väldiga hudblåsor på båda sidorna om hennes hals.

Med ett skrik vaknar Klas. Han känner något kallt, vått på örat och vågar inte röra sej.

»Ursäkta att jag skrämde dej. Är du nu äntligen vaken?» kväker det vid hans öra.

»Ja, det tror jag», viskar Klas och sluter ögonen hårt. Han är rädd. »Vem är det?»

»Korax, korax är mitt namn. Känner du inte igen mej? Du har ju själv fångat mej och satt mej i glasburken.»

»Du är grodan?» Klas sätter sej förvånad upp i bädden och Korax trillar ner på täcket. »Hur har du kommit ut ur burken?»

»Det var inte svårt för mej. Du hade ju bara lagt locket löst på. Låt mej bli fri igen. Jag måste absolut till konserten vid sjön. Och förresten tyckte jag alls inte om att vara i den trånga burken.»

»Men lövgrodor håller man ju i burkar. Det säger min vän Hans också», svarar Klas. Han är inte rädd längre.

»Då är din vän lika dum som du. För övrigt är jag ingen lövgroda utan en sumpgroda. Familjen Groda är mycket stor. Den har både gräsgrodor och lövgrodor och sumpgrodor. Varje art har olika färg och lever på olika platser. Den största och mäktigaste släktingen till oss är oxgrodan. Han lever med sin familj mycket långt härifrån, i Nordamerika. Vi känner honom inte personligen, men vi har hört talas om honom. Hans familj lär vara mycket uppblåst, därför att var och en av dem är omkring fem gånger större än vi andra grodor.»

Klas gapade av förvåning. »Det har jag aldrig vetat. Du är mycket klok. Jag tycker verkligen om dej. Det gör inget att du inte är någon lövgroda. Du ska få det bra hos mej.»

»Men jag måste tillbaka till sjön! Där hör jag ju hemma. Vatten, säv och näckrosblad behöver jag och mygg, larver och flugor till mat. Men framför allt måste jag vara hos mina bröder och systrar. Om du håller mej fången här där jag av sorg och längtan.»

»Du ska inte dö. Jag sörjer för dej. Redan i morgon hämtar jag sjö-vatten och vass. Till och med flugor

fångar jag åt dej — eller vill du hellre ha mygg?»

»Vad har jag för glädje av det när jag aldrig mera får komma tillbaka till min sjö. Jag anade ju att du inte skulle släppa mej fri. Du är alls ingen djurvän, det sa jag också genast till Purr.» Korax blinkade sorgset.

»Mrrrau, mrrrau», säger katten missbelåtet. Han sitter på golvet framför sängen. Först nu märker Klas honom. Han blir mycket förlägen när de båda djuren ser förebrående på honom.

»Naturligtvis är jag en djurvän. Jag menar väl med dej. Om du känner dej så olycklig hos oss så ska jag bära dej tillbaka till din sjö.» Klas känner sej mycket ledsen när han tänker på att han ska skiljas från grodan.

Korax blinkar misstroget. »Du släpper mej fri? Verkligen? Ljuger du inte för mej?» Klas känner sig kränkt: »Jag talar alltid sanning!»

»Men för din mamma ljög du förut. Du sa att du hade burit ner mej i trädgården. Men i stället hade du gömt mej under sängen. Jag hörde alltihopa tydligt genom den öppna dörren. Jag tyckte inte om det.»

Klas skändes inför den lilla Korax. »Jag var så glad för att jag hittat dej och ville så gärna behålla dej. Därför sa jag inte sanningen. I morgon skulle jag säkert ha berättat allt för mamma, eller i övermorgon. Det var ju bara en liten lögn.»

»Kvax-korax, små lögnare är lika illa som stora», kväker Korax strängt.

Klas hoppar ur sängen så fort att Korax håller på att ramla i golvet. Han tar grodan försiktigt i handen. »Kan du hoppa från fönstret ner i trädgården?» frågar han.

»Håll ut mej så jag kan se hur stort avståndet är», ber Korax.

Klas bär henne till fönsterkarmen och låter henne titta ut. Eftersom

fönstret bara ligger en aning högre än trädgården är det verkligen bara ett skutt ner. Särskilt för en groda, som från barnsben är van att hoppa.

»Det klarar jag! Korax sträcker redan de långa bakbenen till språng. »Jag tackar dej, du är en bra pojke — det ska jag säga till alla mina vänner, och till tack vill jag göra dej en glädje. Hör på! Du tycker ju mycket om djur och vill lära känna många? Då kan jag hjälpa dej. Jag vet ett ställe vid sjön dit sällan människor kommer därför att det ligger så undagömt. Bara den gamle fiskaren Peter brukar gärna hålla till där och tittar i timtal på djurens liv. Om du ber honom kommer han att berätta många historier för dej om djuren vid sjön och i skogen. På denna plats kan du få se sällsynta vattenfåglar och ödlor.»

Klas är hänförd och lyfter Korax så högt i luften att hon blir yr: »Var finns den platsen?»

»Stopp, släpp ner mej. Jag är ju ingen fågel», kväker Korax och kämpar för att inte falla. Försiktigt sträcker Klas ner handen. »Håll mej intill ditt öra, jag måste säga det tyst. Purr får inte höra det», viskar Korax. »Han har redan förut spetsat öronen när jag talade om vattenfågeln. Om han finge veta platsen skulle han jaga fåglarna och äta upp deras ungar. Det är nu en gång hans sätt. Men annars är han en hyggelig karl, han har varit mycket hjälpsam mot mej.»

Purr blinkar förargad med halvsutna ögon mot dem. Men hur han än spetsar öronen och lyssnar kan han inte förstå ett ord. Förolämpad började han putsa sin päls och låtsar som om ingenting annat intresserade honom.

Viskande beskriver Korax den väg som Klas måste gå. »Men lova mej att du inte fångar några djur och spärrar in dem», förmanar hon till slut. »Det lovar jag», säger Klas.

»Släpp mej nu — hör du hur mina bröder ropar? Snart börjar konserten. Adjö med dej!»

Nu har Korax mycket bråttom. Klas håller handen långt utanför fönstret. Hoppsan — grodan skuttar ner i gräset. Klas hör hur hon prasslar i hällen, snart har hon försvunnit i mörkret. Runtomkring speglar syrsorna, träden susar sakta i vinden. På en gång blir kväkandet vid sjön högre. Grodkonserten börjar. Klas lyssnar — där är en som kväker särskilt klart och överröstar alla andra stämmor. Det kan bara vara Korax!

Klas lämnar fönstret på glänt och kryper i säng. Det är sent, nu måste han sova. Och i morgon tidigt ska han gå till sjön och leta rätt på den plats Korax nämnt för honom.

Just som han ska somna in mumlar Klas: »...och så över spången vid den lilla bäcken, förbi det täta videsnåret och...»

Hur Purr än spetsar öronen förråder Klas inte mera — han sover djupt.

Ingeborg Schwenkner

Modernt och rejält

är det här förklädet i stadigt enfärgat bomullstyg med tre stora fickor och bröstlapp i randigt tyg av samma slag. Detaljer att lägga märke till: rynkningen har koncentrerats till sidorna; den mittersta fickan har ränderna på tvären, på de båda andra är ränderna längsgående.

Fintrådig blekt lakansväv

av hög kvalitet, linneberedd, 42 cm bred, kan ni genom Vi Kvinnors förmedling erhålla till det låga priset av kr. 2:75 pr meter. — Väven, som säljes i buntar på 32 till 40 meter, sändes fraktfritt mot efterkrav.

Rekvireras från

SKV, Box 18073, Stockholm 18.

Tidningen VI KVINNOR
i demokratiskt världsförbund

Utgivare: Andrea Andreen

Redaktionskommitté:
Valborg Svensson, Birgit Ehrén

Utkommer med nio nr pr år.

Prenumerationspris per år:

Kr. 4:50

Lösnummer 50 öre (kommissionärer antagas).

Postgiro: 513 23. Box 18073
Stockholm 18

Svenska Kvinnors Västerförbund
Förbundsstyrelsens lokaler är
belägna i Kungsgatan 79,
Stockholm. Tel. 53 19 61

Tr.a.b. Plantryck, Sthlm 1956